

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Veliki dnevi jugoslovanstva

Obisk naše kraljevske dvojice v Sofiji je utrdil prijateljstvo z bratskim bolgarskim narodom

Zadnji dnevi preteklega tedna bodo ostali globoko začrtani v naši zgodovini. Po dolgoletnih prizadevanjih odličnih domoljubov pri nas in v Bolgariji se je posrečilo najti pot, ki nas bo izpeljala iz starih nasprotstev v boljšo, z iskrenim prijateljstvom prepleteno bodočnost. Ni mogoč večji dokaz za modro, smotreno in vztrajno politiko našega vladarja in za globoko umevanje, s katerim se je odzval vladar bratskega naroda, kakor je skrbna priprava, s katero se je po šestnajstih letih hladnosti, zagrenjenosti in vseh mogočih zapletljajev vendar posrečilo zblizanje in začetek resničnega prijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarijo. To prijateljstvo ne sloni samo na čuvstvih, ampak se je postavilo na trdno podlago. Zblizanje med nami in Bolgari pa ne bo ostalo omejeno samo na te dve državi, temveč bo naš vzgled poglobil prijateljstva med drugimi balkanskimi državami, da bodo v politiki Evrope nastopali kot slozna politična skupina ter igrali vlogo veselih, svobodne vsakega varuštva in sebičnega pokroviteljstva in zmožne, da igrajo lastno politiko. Vse, kar je bilo spornega med nami in Bolgarijo, je danes izločeno in ne bo tega mogoč noben nasprotnik več izrabljati kot sredstvo za razdvajanje. Še več: postavljena je srečna osnova, na kateri se bo moglo politično sodelovanje med nami in Bolgarijo s časom razviti v obliko prave življenjske skupnosti vseh Jugoslovanov kot ene celote, kakršno pač nujno zahteva naš čas in naše potrebe in bi ustrezala sanjam naših pradedov. Prijateljstvo z bratsko državo ne sloni le na uradnih zapiskih, ki se lahko menjajo, kakor se menjajo politične razmere, ne, ta združitev je prišla iz globin obeh narodov in bo potrjala in utrjevala vse naše pogodbe. Tako bomo mogli in znali ščititi naše koristi proti vsakomur, ki bi se hotel vtikati vanje, in si pridobiti uvaževan in močen položaj v svetu ter zagotoviti sebi in vsej Evropi mirno bodočnost in uspešen razvoj, ki ga je mogoče doseči le z močnim, složnim in za vsako žrtev pripravljenim narodom.

Obisk naše kraljevske dvojice

Že več mesecev se je skrbno pripravljalo na obisk našega kralja Aleksandra in kraljice Marije v Sofiji, ki naj bi bil vračilo poseta bolgarskega kralja Borisa v decembru lanskega leta. Vlada Georgijeva je skrbno uredila do tega časa razrvane notranjepolitične razmere in je zlasti zatrla gibanje makedonstvujušičih, ki so bili najbolj glasni in nevarni nasprotniki zblizanja obeh bratskih držav.

Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija sta prispela v Sofijo pretekli četrtek popoldne. Sprejem jugoslovenskega kraljevskega para v bolgarski prestolnici je bil tako veličasten in prisrčen, kakor ne omni nobena zgodovina balkanskih na-

rodov. Pozdrayne slavnosti, ki jih je prirejal ob tej priliki bolgarski narod obema kraljevskima paroma ob njuninem ponovnem svidenju, so bile živ dokaz, kako globoko je prodrla v najširše plasti množic misel o potrebi ne samo prijateljskega, temveč zares bratskega sožitja obeh južnih slovanskih narodov, obenem pa znamenje, ki napoveduje novo dobo miru in napredka na Balkanu. Nad 150.000 ljudi, ki so prihitali iz vseh krajev Bolgarije, je navdušeno pozdravljalo jugoslovenski kraljevski par, ki je prišel v Sofijo, da s svojim obiskom vnovič potrdi željo jugoslovenskega naroda po iskrenem sodelovanju s svojimi sosedi, predvsem pa s svojimi slovanskimi brati. Gotovo je, da bo ta obisk rodil v skörajšnji bodočnosti sadove, ki bodo še bolj utrdili svobodo in neodvisnosti balkanskih narodov po geslu «Balkan balkanskim narodom». Prav zaradi tega pozdravlja tudi jugoslovenski narod z vso iskrenostjo to novo manifestacijo zblizanja obeh sosednih balkanskih narodov tembolj, ker pomeni obenem tudi trajen konec nekdanje nesloge in nesporazumljenj, ki so prinesle toliko bridkih preizkušenj tako jugoslovenskemu kakor bolgarskemu narodu.

Med večerjo je najprej izpregovoril Nj. Vel. kralj Boris, ki je v bolgarščini pozdravil našo kraljevsko dvojico takole:

«Vaše Veličanstvo!

Zelo sem srečen, ker se mi nudi prilika, da vidim Vaši Veličanstvi v prestolnici Bolgarske in da Vas lahko v naši sredini pozdravim z najprisernejšo zdravico.

Z iskreno radostjo smo dočakali ta visoki obisk, ki je nov izraz želje naših dveh narodov, da se nadaljujejo v duhu medsebojnega zaupanja, iskrenosti in prisrčnosti tako srečno vzpostavljene odnošaji, ki ustrezajo njenemu dobremu sosedstvu, plemenskim vezem in njunim bitnim interesom. Jaz in bolgarski narod veva, da je ta plemenita želja vzeta iz srca Vašega Veličanstva, vrednega in modrega voditelja usode svojega naroda. Zato vidimo v Vaši vzvišeni osebi gorečega in prizadevnega pobornika ideje sporazuma in prijateljskega sodelovanja med obema bratskima narodoma.

V popolnem skladu s čuvstvi bolgarskega naroda Vam zagotavljam, da bo ta obisk Vašega Veličanstva, ki je nov dragocen prispevek k naporom Jugoslavije in Bolgarske za okrepitev mednarodnega in balkanskega miru, globoko odjeknil pri nas, ker bo okreplil vero, da bo zblizanje med našima državama uspelo in da bo pospešilo njihov razvoj in mirni napredek.

Prepričan, da bodo ti naši vzajemni naporji omogočili srečno bodočnost dveh tako bližnjih in sorodnih narodov, dvigam čašo v čast in v zdravje Vašega Veličanstva, Njenega Veličanstva kraljice in vzvišenega kraljevskega doma z naj-

lepšimi željami za srečo jugoslovenskega naroda in za napredek kraljevine Jugoslavije.»

Z vzkliki «Ura! Ura!» so se pridružili njegovi zdravici vsi zbrani, godba pa je zaigrala jugoslovensko himno.

Visokemu domačinu se je v našem jeziku zahvalil Nj. Vel. kralj Aleksander:

«Vaše Veličanstvo!

Srečen sem, ker se mi je ponudila prilika, da s kraljico obiščem Vajina Veličanstva in prestolnico Bolgarske.

Iskreno delim zadovoljstvo, ki ga čuti Vaše Veličanstvo zaradi našega ponovnega sestanka. Ta sestanek je prirodni izraz naše in naših dveh sorodnih narodov želje, da nadaljujemo v medsebojnem zaupanju in naklonjenosti tako srečno začeto dobo tistih odnošajev, ki so vsikdar najboljše ustrezali dobro pojmovanim in pravičnim obojestranskim interesom.

Deleč prepričanje jugoslovenskega naroda, vem, da je ta želja našla v Vašem Veličanstvu, vrednem in modrem voditelju svojega naroda, svojega velikega pobornika in zvestega delavca v korist in srečo naših dveh bratskih narodov.

Z vztrajnim delom po tej poti bosta Bolgarska in Jugoslavija okrepili mednarodni in balkanski mir; ojačili bosta idejo mednarodnega sodelovanja in omogočili svojima narodoma miren in napreden razvoj ob popolnem spoštovanju in zaupanju drugih narodov.

Za prisrčni in sijajni sprejem, ki sta ga Vaše Veličanstvo in bolgarski narod priredila kraljici in meni in ki me je globoko ganil, se Vam najtopleje zahvaljujem in dvigam čašo v čast in v zdravje Vašega Veličanstva, Njenega Veličanstva kraljice in vzvišenega kraljevskega doma z najlepšimi željami za srečo bolgarskega naroda in za napredek kraljevine Bolgarije.»

Kralj Aleksander je zaključil svoj govor v bolgarščini. Navdušeni vzkliki so sledili njegovim besedam, dočim je godba kraljeve garde zaigrala bolgarsko himno.

Pogovori državnikov

Zunanji minister Bogoljub Jevtič je imel dolge razgovore z odgovornimi bolgarskimi državniki, predvsem z ministrskim predsednikom Georgijevim in zunanjim ministrom Batolovom. Govorilo se je o odnošajih med obema državama kakor tudi o stališčih obeh držav nasproti ostalim državam na Balkanu. Izvršili so pregled odnošajev med Bolgarijo in Jugoslavijo kakor tudi med Bolgarijo in drugimi balkanskimi državami.

Prvi uspehi obiska

Predsednik bolgarske vlade Georgijev, jugoslovenski zunanji minister Jevtič in bolgarski zunanji minister Batolov so nadaljevali razgovore o vprašanjih, o katerih so razpravljali na konfe-

renci v avdijenci pri Nj. Vel. kralju Aleksandru in kralju Borisu.

Ti razgovori, ki so se nanašali na vprašanja obeh držav kakor tudi na vprašanja njihovega vzajemnega sodelovanja, so se končali v popolni iskrenosti, zaupanju in prijateljskem razpoloženju.

Ministri so z zadovoljstvom ugotovili, da so nedavno sklenjene veterinarske konvencije in trgovinska pogodba rodile odlične sadove, kar dopušča upanje, da se bodo med Jugoslavijo in Bolgarsko razvili najtesnejši gospodarski odnošaji.

Da bi se gospodarski stiki med obema sosednjima državama še bolj pospešili in okreplili, so ministri sklenili, da je treba v najkrajšem času otvoriti nove prehodne točke na meji, in sicer eno točko severno, dve točki pa južno od črte Caribrod—Dragoman. Na podlagi tega se obe stranki zavezujeta, da bosta izdali vse potrebne ukrepe za ureditev cest na področju teh novih prehodov.

Ministri so se nadalje sporazumeli, da je treba v zadnjem času že tako omiljeno postopanje pri izdaji potnih listin še bolj poenostaviti in tako olajšati promet in stike med Bolgari in Jugoslaveni, kar bo še bolj pospešilo prijateljske in pristrčne zveze med obema narodoma. Želeč, da okrepe tudi gospodarske stike med obema bratskima in sosednjima narodoma, so ministri sklenili, naj se brez odlašanja prouči finančna in tehnična stran vprašanja o spojitvi bolgarskih in jugoslovenskih železniških prog severno in južno od črte Caribrod—Dragoman, zlasti pri Vidinu in Negotinu ter pri Gjuševu in Kumanovu.

Ministri so končno podčrtali, da je treba čimprej izdati potrebne ukrepe za okrepitev kulturnih stikov med obema narodoma, ki sta si tako blizu drug drugemu in ki že leto dni ne nehata iskreno kazati svojih skupnih in bratskih čuvstev.

Drugi večer je bila v kraljevskem dvorcu v Sofiji svečana večerja. Navzočni so bili Nj. Vel. kralja Aleksander in Boris ter kraljici Marija in Ivana, princ Ciril in princesa Evdoksija, brat in sestra kralja Borisa, zunanji minister Jevtić, vsi člani bolgarske vlade s soprogami, spremstvo našega kralja, dvorni dostojanstveniki bolgarskega kralja, metropolita Stefan in Neofit, bivši ministrski predsedniki Mušanov, Malinov in Cankov, najvišji bolgarski generali, sofijski župan Ivanov ter vrhovni predstavniki kulturnih in nacionalnih organizacij.

Milka Adamičeva:

POLKOVNIKOV GROB

Toda tej misli se je Andrej odločno uprl. Danica ga ljubi, njeno srce ni zmožno igranja — z bolečino, ki je morda niti ne pojmi, se mu hoče odreči.

Andrej je zdaj zapazil, da je prizorišče izpremenjeno v ljubeč smrekov gozd, katerega tla so pokrita z baržunasto mehkim mahom. Rdeče, iz svilenega papirja zlepljene kroglice so bile posejane na gosto med mahom in so predstavljale jagode, ki so jih otroci pridno nabirali v košarice.

«Spretna režiserka je», je pomislil. S kako težavo je vse to zvelkala skupaj.

Obenem se je živo spomnil dne, ko sta izbirala smrečice v belem, zasneženem gozdu. Kako ljubka je bila takrat — koliko ljubezni je bilo v njenih očeh.

Kako je ogrela z njih svežim sojem njegovo okorno kmečko dušo, da se ji je naposled upal približati.

«Da bi se ji ne bil...» Andrej je začutil, da bi bil nemara storil bolje. Toda kdo bi utegnil mimo te krasne cvetne čaše... kdo bi se branil poljuba z njenih ustnic... Igrica se je nagibala h koncu. Andrej je moral paziti na Danico, da je ne izgubi spred oči. Zdaj je hotel govoriti z njo, zdaj takoj. Ni mogel več strpeti v teh dvomih. Šumno ploskanje ga je predramilo in mu naznanilo konec. Tudi Andrej je zaploskal. Zastor se je še zadnjič

Srbsko zadružništvo kaže pravo pot

Kongresa glavnega saveza srbskih kmetijskih zadrug se je udeležilo nad 20.000 zadružnikov

V trajnem spominu bo ostala zadružna proslava 40letnice obstoja srbskega kmečkega zadružništva, ki se je vršila zadnje dni preteklega tedna v Beogradu in katere se je udeležilo nad 20.000 zadružnikov. Proslava je bila na velikem stadionu sportnega kluba «Jugoslavije», kamor so pričele že ob osmih jutraj prihajati posamezne skupine kmetov v slikovitih narodnih nošah iz vseh krajev države.

Proslavo je otvoril predsednik glavne Zveze srbskih kmečkih zadrug dr. Dragutin Janković, ki je naglašal, da so kmečke zadruge, ustanovljene v Srbiji že pred 40 leti, dokazale velik pomen zadružne misli in ogromne uspehe svojega 40letnega dela, ter se zahvalil množici, ker se je udeležila pomembnega jubileja zadružništva v tolikem številu. Njegov govor je bil sprejet z iskrenim navdušenjem.

V imenu vlade jo pozdravil zborovalec minister za kmetijstvo dr. Dragutin Kojić, ki je med drugim izjavil:

«Kot kmetijski minister porabljam to prilžnost, da vas opozorim, kolikega pomena je zadružništvo in zadružniški pokret, kako veliko in važno mesto zavzema v kmetijski politiki. Na zadružni podlagi se morajo pomiriti interesi (težnje) vseh razredov, interesi kmeta in uradnika, obrtnika in vseh, ki živijo zunaj državne uprave, interesi proizvajalcev in konsumentov, o katerih so mislili, da jih ni mogoče spraviti v sklad, se pomirjajo na zadružnih tleh.

Zadružništvo je obenem tudi velik nauk o združevanju in ne o razdruževanju. Zadružništvo je šola discipline, šola napredka, šola zavesti, da brez discipline ni zadružništva. Njemu smo tako rekoč dolžni zahvalo tudi za ustvaritev naše državne suknosti. Sedaj so naše rodbinske zadruge, naše krvne zadruge, zaradi svojih življenjskih pogojev in zaradi razvoja prevelikih osebnih lastninskih pravic začele izgubljati tla. Nadomestek zanje je v polnem obsegu naše zadružno gibanje. Zadružništvo je najboljši korek-

tiv pogubne osebne sebičnosti; njemu gre zahvala, da človek ve, da so nad interesi posameznikov višji interesi, namreč interesi kolektivnosti (skupnosti), interesi zadrug, interesi skupnosti in naposled interesi državne celote.

Končam s pozivom, da pokrovitelju našega zadružništva, zadružniku nad zadružniki, domačinu nad domačini, Nj. Vel. kralju pošljemo vso našo zahvalo za njegovo čvrsto pomoč in veliko ustvarjanje, za napredek in srečno bodočnost zadružništva. Živel Nj. Vel. kralj! Živel zadružništvo!»

Po govoru ministra Kojića je govoril v imenu rumunskega zadružništva bivši minister Raducanu, za njim pa zastopniki češkoslovaškega in bolgarskega zadružništva.

Nato je nastopila še cela vrsta govornikov. Govorili so zastopnik rumunskih zadrug, bivši minister Raducanu, ki so ga zborovalci sprejeli z navdušenimi vzkliki Rumuniji in rumunskemu kralju, zastopnik bolgarskih zadružnih organizacij Nikolov, češki delegat Jan Prožek, ki je sporočil pozdrav češkoslovaških zadružnikov, odposlanec nacionalnega odbora bolgarskih ljudskih bank Ivan Ivanov, Čehoslovak Feierabend za češkoslovaške nabavljalne zadruge in Petko Dičev kot zastopnik vrhovnega bolgarskega zadružnega sveta.

Profesor dr. Totomijanc je podal dalje poročilo o uspehu našega zadružništva. Lep govor je imel tudi tajnik naše glavne zadružne zveze Ivan Varga. V imenu Zadružne zveze v Ljubljani je govoril dr. Jože Basaj, ki je naglašal, da sta imela slovensko in srbsko zadružništvo tesne stike že v davnih časih in da sta se vzporedno razvijala skozi vso dobo do današnjih dni. Med govorniki, ki so nastopili v imenu posameznih banovin in krajev, je bil tudi narodni poslanec Ivan Mravlje.

Prečitane so bile zatem pozdravne brzojavke, ki so prispele v velikem številu iz vseh krajev sveta. Sledila je verska spominska slovesnost, ki jo je opravil pravoslavni episkop Vujić, nato pa

dvignil in pokazal vaščanom živo sliko. Otroci so se držali mirno ko kipi. Ljudje so bili navdušeni. Stiskali so po predstavi učiteljici roko in se ji zahvaljevali.

Andrej se je rinil do nje. Njen žalostni obraz je bil nekoliko ožarjen od smehljaja, s katerim je odgovarjala ljudem.

Prav lepa je bila.

«Zdaj povedemo našo deco na prigrizek, ki je pripravljen pri upraviteljevih!» je dejala dovolj glasno in pogledala Andreja. Razumel je. Zdaj ni bil čas. Nekoliko slabe volje je odšel domov.

Še isti večer pa je naneslo naključje, da sta se sešla pri Pernekovih. Začudila sta se drug drugemu, ko sta si stala nasproti.

Posedli so okrog mize v sobi in se razgovarjali o uspeli šolski prireditvi. Organizatorka je bila navdušena. Toda Danica ni strpela. Spretno je zasukala pogovor na Sabino in skoro ves večer govorila samo o njej. Z neko naslado je omenjala v zvezi z njo Andreja, kakor da bi se sama hotela privaditi tej mučni misli. Lica so ji vročično gorela, a njen smeh je imel nekaj čudno trpkega na sebi. Kmalu po deseti uri pa je rekla, da je trudna od prestanega dnevnega napora in da želi čimprej v posteljo.

Andrej se je dvignil, da jo spremi, ker imata pač isto pot, a Danica je opazila prvič, da organizatorki to spremljevanje v tej uri ni posebno všeč. Medtem ko je mislila najprej na to, da bi spremstvo odklonila, se je ob organizatorkinem pogledu pojavila v njej neka divja sila tekmo-

nja. Začutila je v sebi celo neko višjo pravico do Andreja, kakor so jo imeli Pernekovi, in z zlobnim veseljem v srcu je odhajala z njim potem, ko je voščila organizistu in organizatorki lahko noč.

Ze za oglom Pernekove hiše pa se je nenadoma ustavila in kakor blazna objela Andreja.

«Pa če vidi danes ves svet, danes si samo moj, Andrej! Danes sem vesela svojega uspeha, danes si želim nekoga, ki bi delil z menoj moje veselje... Slišiš Andrej... a samo še danes... samo danes še, jutri ne več... od jutri dalje si le moj prijatelj.»

«Samo še danes!» jo je poljubil Andrej in ni mu bilo več mar njegovih dvomov.

VI.

Sabina je pravkar prebirala pismo, ki ga je bila tisto jutro prejela od matere. Bilo je na široko popisano z velikimi, nekoliko visečimi črkami. Sabina ga je prečitala dvakrat in še je v tretje izvelkla stavke, ki so jo posebno zanimali, ker so govorili o Andreju. Pošte od njega samega je dobivala bolj malo, in še to po večini le kartice. Nune v samostanu so skrbno pazile na dekletu in četudi so vedele o tej ali oni, da bo leto osorej že samostojna gospodinja, niso rade videle, če so dekleta prepogosto dobivala pisma od svojih izvoljencev.

Sabino so imele rade. Bila je poslušna, marljiva in postrežljiva deklica. Zlasti je bila pri srcu Feliciti, mladi sestri, ki je imela bel pajčolan,

so vsi zbrani zadružniki z dvignjenimi rokami prisegli:

«Pred Bogom in svojo vestjo prisegamo, da bomo vedno zvesti kralju in domovini, da bomo vedno odločno in zvesto čuvali zadružne ideje, branili edinstvo svobodnega zadružnega pokreta te: se borili za kmečko zadružništvo, zedinjeno v vsej Jugoslaviji! Tako nam Bog pomagaj!»

Po slovesni prisegi je bila skupina starejših zadružnikov odlikovana. S pozdravnima govornoma dr. Uroša Stajića in upravnika glavne zveze srbskih kmečkih zadrug Vojislava Djordjevića je bila slovesna otvoritev kongresa zaključena.

Nato se je na stadionu razvil veličasten sprevod, ki je krenil po mestu. Na čelu sprevoda je bila velika skupina kmečkih konjenikov v narodnih nošah, sledila je skupina zastav z vojaško godbo, zatem pa posamezne delegacije zadružnikov iz vseh krajev države. Po ulicah, po katerih se je razvijal sprevod, so se zbirale množice Beograđčanov v gost špalir, ki so zadružnikom prirejale viharno pozdravljanje. Posebno navdušenih pozdravov so bili deležni gostje in delegacije iz tujine.

POMEN ZDRAVSTVENIH ZADRUG ZA JUGOSLAVIJO.

Zveza srbskih kmečkih zadrug je praznovala te dni 40letnico svojega obstoja. Prva kmečka zadruga je bila ustanovljena 11. aprila 1894. v vasi Vranovem v smederevskem srezu. Ustanovil jo je požrtvovalni zadružnik Mihajlo Marković, istočasno pa je vodja srbskega zadružnega pokreta Avramović izdelal tudi osnutek zakona o zadružništvu. Predlog tega zakona je naletel v narodni skupščini na velike zapreke. Kralj Milan Obrenović je sumničlil, da bodo zakon izkoristili radikali v svoje politične svrhe. Tedanji minister za poljedelstvo Sima Lozanić je kralja komaj prepričal, da je zakon o zadružništvu nujno potreben za veliko večino prebivalstva. Po dolgem obnavljanju je skupščina zakon sprejela šele leta 1898.

Prvi zadrugi so kmalu sledile nove zadrug v smederevskem in nekaterih drugih okrajih, v Smederevu pa se je pod vodstvom Avramovića ustanovila tudi zveza zadrug. Prve zadrug so bile kreditne, kmalu pa se je razvila tudi panoga nabavljajnih zadrug. Zadrug so dale kmetom zupanje v lastno moč in nade v bodočnost. Zveza zadrug ima sedaj že 2710 članic ter izkazuje sta-

Bila je šele dobro leto v istem samostanu. Z njo sta si bili domala prijateljici Sestra, živahno in temperamentno bitje, je odlagala polovico svoje dobre volje po navadi pri mirni Sabini. Deklici je bilo to zelo všeč in ker je slutila za sestrično dobro voljo blago srce, ji je tuintam zaupala skrito misel, ki jo drugače ne bi razodela niti lastni materi. Sestra je našla tudi neke vrste razumevanje za te drobne zadeve, kakor jih je sama imenovala, vendar njenega srca ni pojmlila do kraja. Felicito srce je čutilo le Jezusa, Boga in stvaritelja vsega vesoljstva. Njej se je videlo, da se na svetu godi in dogaja vse le v počaščenju božje. Tudi njena veselost, ki je izvirala iz njenega zdravega temperamenta, je dejala, je le češčenje in zahvala Bogu, ki ji je podaril življenje.

«Zalostnih ljudi Bog nima rad, ker jih mora neprestano tolažiti, zato sem jaz vedno vesela», je večkrat rekla in razgibala še mirno Sabino.

«Solnce sije le v čast božjo. Cvetka ob potu je zrasla le za to, da časti svojega stvaritelja. Vse je tako veselo na svetu in nikoli ne bi hotela služiti drugemu namenu kakor češčenju in povelečevanju stvarstva božjega.»

Sabine, ki so jo ti pogovori spočetka le zabavali, se je počasi lotilo isto hrepeneje, da bi služila Bogu.

Bili so trenutki, ko je obžalovala, da je zaročena in da ne služi istemu namenu kakor sestra Felicitita.

«Da bi ne ljubila Andreja tako iz vsega srca, pa bi obrnila svoje dekliško srce k Bogu in bi

čestila edinole Jezusa kot svojega izvoljenega ženina.» Sestri Felicititi je enkrat potožila svojo bolelost, toda sestra jo je potolažila, češ da tudi tako lahko služi Bogu, ki mu je vsako bitje, vsaka stvarca po svojem namenu, ki ji ga je dal, neizmerno draga in ima zanjo svoje brezmejno usmiljenje božje.

«Bog ni ustvaril sveta le za nune in menihe, o ne», je povzela sestra Felicitita veselo.

«Biti mati je menda tudi ena najsvetejših nalog v življenju, kar jih je odredila Previdnost božja.» In sestra Felicitita je pričela na dolgo govoriti o lepoti in svetem namenu materinstva.

Sabina jo je poslušala strme in imela je na jeziku vprašanje, ki se ga pa ni upala izustiti. Če je imela sestra toliko smisla za lepoto materinskega poklica, zakaj si je potem izbrala poklic nune? Vendar je bila odslej kljub temu pomirjena in je v mali samostanski cerkvi vneto prosila za srečo sebi in Andreju. Preklečala je dolge ure pred oltarjem Marije in vpirala visoko goril k njej svoje hrepeneče oči. Včasih jo je zamamila na stranska pota misel, ki ji je rožnato slikala lepo življenje, ki ga bo živela z njim. Sabina se je zatopila v prekrasen sen prihodnosti in je čisto pozabila, da kleči pred oltarjem, pred Marijo, da se tiho krade mrak skozi visoka violičasta okna in da je le še sama v cerkvi, sama med visokimi sohami bradatih svetnikov.

Vsako jutro je šla k maši in večkrat tudi k sv. obhajilu in k drugim molitvam je tiho priklju-

jejo 59 zdravstvenih postaj in 54 lekarn, na njihovem področju pa vrši službo 62 zadružnih zdravnikov. Zdravstvene zadrug imajo svojo posebno zvezo, ki je imela v nedeljo svoj občni zbor. Zdravstvene zadrug rešujejo z velikim

čila gorečo prošnjo: «Daj Bog, da bi bila srečna z Andrejem!»

Po maši so se deklice zbirale v dolgi, hladni obednici z okni na vrt, kjer so zajtrkovale.

Potem so pričele priprave za kosilo. Sabina si je v tem kratkem času pridobila že precej kuharske spretnosti in veselila se je že vnaprej, ko bo Andreja kot ženka iznenadila z marsikatero dobro jedjo, ki je navadno ni videti po kmečkih mizah.

Kosilo je bilo vedno obilno, boljše kakor doma, in Sabina je čutila, kako je pričela njena prej drobna postava polagoma dobivati polnejše oblike.

Pri kosilu je delila sestra Mihelina pošto. Deklice so bile vedno zelo vesele poročil od svojcev in tuintam je bila karta vmes, ki je zlasti razvnela in razžarila njih lica.

Sabina je onega dne prihranila svoje pismo, da bi ga čitala v odmoru, ki je sledil po kosilu, sama kje zunaj na vrtu.

Sneg se je bil stajal z leh in prvi topli solnčni žarki so grelj opoldne prav ono stran vrta, kjer je stala stara kapelica sv. Jožefa in kamor je Sabina posebno rada hodila molit. Bilo je prve dni meseca marca, a sestre so že bile razpostavile klopi in imele posejanih že nekaj prvih gredic, kajti učenke so se morale uriti za bodoče gospodinje, ki morajo znati sejati, da imajo pomladi čimprej zelenjavo.

Sabina je sedla na klopico poleg kapelice in čitala. Mati ji je pisala, da je bila po božiču ne-

Zdaj ni sploh nobenega truda več!

Tako slišimo večkrat gospodinje, ki perejo po Schichtovi metodi. Saj pa tudi ni nič čudnega: čez noč razkroji Ženska hvala nesnago, a zjutraj se perilo z lahkoto opere s Schichtovim terpentinovim milom.

zvečer

zjutraj

To je vse delo, če perete po

SCHICHT^{ovi} METODI

ST. J. 6-34

uspehom vprašanje narodnega zdravstva. Kako važno je njihovo delovanje, se nazorno vidi iz naslednjih statističnih podatkov:

Naša država ima okrog 14 in pol milijona prebivalcev, med katerimi je okrog 5000 zdravnikov. Na 2900 prebivalcev pride po en zdravnik, kar bi dalo misliti, da v pogledu zdravstvene službe nismo baš na slabem. Če pa premotrimo razpored zdravnikov po mestih in vaseh, dobimo drugačno sliko. Od 5000 zdravnikov jih je okrog 4000 v mestih in večjih krajih in le nekaj preko 800 jih deluje po vaseh. To pomeni, da ima pet in pol milijona prebivalcev v 550 mestih na razpolago okrog 4000 zdravnikov. Na enega mestnega zdravnika odpade okrog 850 prebivalcev, na enega vaškega zdravnika pa preko 12.000 oseb. Samo v 20 mestih, ki imajo po 25.000 in več pre-

bivalcev, je 2388 zdravnikov, torej skoraj polovica od vseh.

Zdravstvene zadrug so si postavile za smoter, da bi si kmetje z lastno močjo urejevali bolnišnice in lekarne ter nastavljali zdravnike. Na področju 90 zadrug so že doseženi lepi uspehi, ki so zbudili pozornost tudi v inozemstvu, delovanje zdravstvenih zadrug pa bi bilo potrebno še v mnogih pokrajinah.

Slovenci se radj bahamo s svojim združništvom in se trkamo na prsi, češ, naši južni bratje se naj zgledujejo na nas. Res smo ustanovili ogromno število denarnih zadrug, ki jih je bilo vse do nedavnega lahko voditi, naprej pa nismo šli. Srbski združniki naj nam bodo v zgovoren vzgled, kam naj krene naše združništvo, da bo res zaslužilo svoje ime in bo v korist vsemu narodu.

Delavstvo noče minimalnih mezd

Preteklo nedeljo dopoldne je bil v mali dvorani Narodnega doma protestni shod, ki ga je sklicala Narodno-strokovna zveza v Mariboru. Na protestnem shodu je nacionalno delavstvo protestiralo proti predloženemu osnutku zakona o minimalnih mezdah (določitev najnižje mezdne meje), ki ga je izdelal tajnik Delavske zbornice g. Filip Uratnik. Da se nacionalno delavstvo dobro zaveda, kaj bi pomenilo tako sprejetje zakona o minimalnih mezdah, je najlepše pričala do zadnjega kotička zasedena dvorana Narodnega doma. Nacionalno delavstvo je prišlo, da izreče svoje odklonilno stališče proti takemu načrtu zakona, ki ne bi bil v dobro delavstvu, temveč bi mu odvzel vse to, kar ima.

Zborovanje je otvoril dolgoletni predsednik mariborske podružnice Narodno-strokovne zveze g. Tone Bajc. Navzočnim je pojasnil pomen današnjega shoda, ki naj bo

en sam jašen protest

proti načrtu zakona o minimalnih mezdah. Prav verno je pokazal na vse posledice, ki bi nastopile v primeru sprejema tega osnutka.

Osnutek zakona predvideva tudi, da bi se žensko delo plačevalo nižje od moškega. S tem bi nastalo nečedno tekmovanje med moškimi in ženskami, pri katerem bi vlekli največ dobička industrijci. Govornik je na drugi strani izrazil veliko začudenje, kako je mogel osnovelec na-

črta kot marksist pogaziti osnovna načela marksistične miselnosti, enakopravnost moškega in ženske. Svoj govor je zaključil z odločno zahtevo, naj bi pri sestavljanju takih načrtov, ki so življenjske važnosti, odločevalo

delavstvo samo po svojih zastopnikih in delavskih zbornicah.

Pozval je delavce, naj ta načrt odločno odklonijo in zahtevajo novega, ki bo slonel na življenjski zahtevi eksistenčnega minima (takšne najnižje plače, da zadošča z golo življenje). Delavstvo pa naj gre v svojih zahtevah še naprej in naj zahteva poleg zakona o minimalnih mezdah še zakon o obveznem starostnem zavarovanju. Ko bo delavec dosegel vse to, bo imela od tega največje koristi država.

Za temperamentna izvajanja je žel g. Bajc viharno odobravanje. Nato je povzel besedo podpredsednik Narodno-strokovne zveze g. Tumpej. V stvarnem govoru je ostro obsodil delovanje delavskih zastopnikov po delavskih zbornicah, ki skušajo na razne načine izgravat potrebe delavstva. Pozval je vse ženske, naj grejo v borbo proti osnutku. Glede na nameravani osnutek o plačah pa je g. Tumpej predložil svoj

osnutek življenjskega minima.

Po tem osnutku bi moral biti minimum za delavca s štiričlansko družino najmanj 2000 Din mesečno, in še si delavec ne bo mogel privoščiti

koliko bolna, kar je imelo za posledico, da ni Sabina toliko časa dobila obvestila od doma. Pisala ji je o očetu, o trgovini in o znancih. Nazadnje je omenila Andreja, ki se je začel na pomlad pridno brigati za gospodarstvo, čeprav je videti nekam medel in shuššan in ne govori več dosti rad.

Nekam pikro je omenila učiteljico, ki je po njenem menju postala vse manj prisrčna, kakor je bila.

Sabina ni razumela materine opazke, njeno srce je bilo preveč nedolžno in ni niti najmanj sumilo.

Ljubeče je zložila list, da ga pozneje še enkrat prečita, in pogledala je na kipec sv. Jožefa.

Prav je začela molitvico na čast temu božjemu pokrovitelju srečnih družin, ko je pritekla za njo deklica iz samostana z oznanilom, da jo čaka v govorilnici obisk.

Sabina se je naglo dvignila. Srce ji je začelo močneje utripati: «Kdo bi utegnil biti?» Ni se upala prav misliti, a želela si je, da bi se ji upanje izpolnilo in da bi bil Andrej.

On! O koliko časa ga že ni videla. Kolikokrat je ponoči sanjala o njem in kako se je razveselila njegove kartice.

Da, on je in nihče drugi! To je zdaj, ko se je bližala govorilnici, že skoro za trdno vedela. Sabino srce je zavriskalo, da je napol stekla proti vratom.

Ko jih je odprla, je na pragu presenečena obstala. Bila je Danica. Skoro je ni toliko iznenadil

njen obisk kakor njena obleka. Bila je v črnini. Globoko je bila zagrnjena z gosto kopreno, katero je bila pravkar lahko dvignila.

Bežno je zardela, ko je ugledala Sabino in ji molče ponudila roko.

Toda Sabina, ki je bila nad vse presenečena in še nekoliko razočarana nad tem, da ni ugledala Andreja, je ostala enako brez besede. Sele po kratkem času si je toliko opomogla, da je izustila: «Oprosti, nisem te takoj spoznala v tej obleki!»

Danici so zalile solze oči, a še vedno je bila nema.

«Kdo ti je vendar umrl?» je mehko vprašala Sabina, dasi je slutila.

«Babica!» je izpregovorila Danica in si zakrila obraz.

Sabina jo je pustila, da se nekoliko izjoče, a nato jo je pričela nalabno tolažiti. Nežno jo je prijela za roko in jo hotela pritegniti k sebi, toda Danica se ji je sunkovito iztrgala, da je Sabina za trenutek zmedena obstala. Razumela je njeno žalost, zato je obmolnila in je čakala, da se Danica sama umiri ter se ji razodene.

Danica se je čez nekaj časa v resnici pomirila in dvignila glavo. Brezmejno žalostno je pogledala Sabino.

«Sabina, oprosti!» je zašepetala ter se še globlje potopila v njene oči.

«Ne vem zakaj», se je plaho branila Sabina, a Danica se je bila med tem že dvignila in ji v slo-

kake duševne potrebe. Po današnji statistiki pa zasluži družinski oče povprečno 500 Din mesečno. Na koncu je govornik obsodil tudi postopanje organizacije delegatov Narodno-strokovne zveze v Ljubljani, ki so glasovali za načrt zakona in so obenem z onimi, ki so izdelali ta osnutek, pozabile osnovne pravice, ki naj jih ima ženska v sedanjem težavnem življenju.

Slednjič je bila prečitana resolucija, ki zahteva za enako opravljeno delo enako plačo, ne glede na spol. V debati o resoluciji se je oglasilo več delavcev. Pred glasovanjem je govoril še g. Drago Vojska, opozarjajoč delavstvo, da je bil osutek zakona o minimalnih mezdah izdelan bolj na tihem. Čeprav je bila pogažena miselnost marksistov, pa rdeče strokovne organizacije molče. Pri glasovanju je bila resolucija soglasno sprejeta in shod je bil v redu zaključen.

Kmetijski pouk naj bo dobro premišljen!

Na naš članek pod gornjim naslovom smo prejeli naslednje pismo, ki ga objavljamo na izrečno prošnjo:

Kmetijski pouk naj bo dobro premišljen.

Tako ste poudarili in razložili v Vašem listu z dne 27. septembra t. l. Popolnoma se strinjam z Vašimi izvajanj. «Iz prakse za prakso» in edino iz gospodarskega vidika priporočajmo morebiti mogoče kmetijske izboljšave!

Verujte mi, da je tudi meni bilo prav neprijetno, ko je bil izpodbudni članek «Več soje!» obelodanjen z objavljenimi končnimi odstavki glede možnosti prodaje soje. Zaradi pojasnitve in stvarne presoje poročam:

Članek sem spisal, ko smo za trgovinsko pogodbo z Nemčijo pravkar zaznali in si je od te pogodbe obetala menda vsa Srednja Evropa čudeže. Bilo je meseca maja ali v začetku junija t. l. Uredništvo «Kmetovalca» je prejelo torej članek že pred tremi ali štirimi meseci. Čim sem članek odposlal, takoj drugi ali tretji dan nato sem poslal uredništvu «popravek» in prošnjo, da naj uredništvo zadnje štiri odstavke članka črta in te odstavke nadomesti z novim poročilom o dejanskih nizkih cenah soje na svetovnih tržiščih in v Nemčiji. Prejel sem namreč medtem iz Avstrije podatke o stvarnih cenah soje. Zakaj uredništvo «Kmetovalca», ki sicer vse članke

vo omenila še nekaj o nagli babičini smrti. Samo nekaj dni da ima dopusta. Skrbni ima in pota, ki so zlasti sitna, ker je popolnoma sama. Teta je bila poslala brzojavko, da je hudo obolela. Danica sicer ve, da je to le izgovor, in se čudi, da bi teta ne prišla na pogreb svoje matere.

Sabina jo je pozorno poslušala in se nazadnje ginjena zahvalila za obisk. Danico pa so spravljale njene solze sočutja skoro v jezo. Naglo ji je stisnila roko ter odhitela skozi velika samostanska vrata na plano.

Dušilo jo je v grlu in zdelo se ji je, da se je bila do ogabnosti nadihala tega samostanskega zraka.

In še ta Sabina in njen sveti, okrogli obraz... Kljub svoji žalosti, ki jo je mučila, je Danica hitela ugotovljati, da se je Sabina silno odebelila in da ne more biti na njenem obrazu ničesar več privlačnega.

Krenila je po drevoredu, ki je držal do obširnega parka. Toda kakor da jo nekaj teži v prsah in da ne more dobiti dovolj svežega zraka, je vstajal v njej vedno hujši občutek tesnobe in ogabnosti.

Hotela je najprej domov, a se je premislila in se sklenila nekoliko izprehoditi po parku, ki je ležal že ves v popju. Kakor da so ji noge postale svinčene, je stopala vedno težje, in kakor da so se ji stesnile žile, se je borila z občutkom tesnobe, ki ji prav za prav ni vedela izvora.

(Dalje prihodnjič.)

aprobira in tudi eventualno korigira, ni izvršilo pred tremi meseci poslano korekturo in ni objavilo popravljenega članka v smislu moje prošnje — ne vem.

Vsekakor pač pridelovanje soje kot ceneno, tečno krmilo zaradi navedenega nesoglasja ne izgubi svoje vrednosti; za prodajo pa zaradi nizkih cen trenutno naravno ne prihaja v poštev.

Celje, 28. septembra 1934.

Fran Wernig.

Članom „Vodnikove družbe“

Zavedamo se, da je letos naše podeželje prizadeto deloma zaradi slabe letine, deloma zaradi nizke cene poljskih in sadnih pridelkov, tako da so le redke hiše, ki bi ne čutile splošne gospodarske krize. Vendar želimo, da bi vse to ne motilo naših stalnih članov po deželi, ki so od vsega začetka zvesto stali v vrstah «Vodnikove družbe». Kakor vsako leto, izda tudi letos družba četvero knjig, in sicer:

1. Vodnikovo pratiko, ki je postala in ostane naša najlepša hišna pratika.

2. «Dejanje.» Povest Vladimirja Levstika, ki jo odlikujejo po vsebini in obliki vse vrline tega priznanega mojstra slovenskega jezika.

3. Vinko Bitenc: «Solnčne pege». Povest, ki nam v zanimivih slikah podaja življenje zadnjih let med vojno in po vojni.

4. Martin Muc: «Skozi Sibirijo», dogodki slovenskega vojaka ruskega ujetnika, ki so že lani vzbujali splošno pozornost in se letos nadaljujejo na poti iz vzhodne Azije preko Kitajske in Japonske domov.

Odveč bi bilo govoriti o knjigah, katerih vrednost šele spoznamo, ko jih prečitamo. Vse naše knjige, ki smo jih izdali v preteklih letih, pričajo o tem, da nudi «Vodnikova družba» vsako leto za 20 Din dragocen književni dar: štiri knjige po 5 Din.

Prepričani smo, da nam bodo tudi letos ostali zvesti vsi dosežani člani in da bodo pri svojih prijateljskih delovalih na to, da vztrajajo z nami all celo pomnože naše vrste. Le tako bomo skupno premagali krizo. In če bo morebiti letos težje položiti 20 Din na oltar te vsenarodne književne družbe, pomislimo, da nam dobra knjiga tudi v teh hudih časih nudi zabavo in uteho. Devetič bomo letos pomnožili svojo domačo knjižnico in drugo leto praznovali 10letnico našega dela.

Jugoslovanski javnosti!

Sto tisoči naših bratov in sester so pod tujim jarmom. Obupen je boj, ki ga bijejo za ohranitev svojih narodnih in človeških pravic. Nevarnost je velika, da klonijo pred silno premočjo.

Težki vzdih in obupni klici, solze nesrečnih mater in žena, ki čuvajo ob osamelem ognjišču, proseči in roteči pogledi osirotelih dečkov in deklic, prelita kri mučeniških mladeničev, tožbe in obtožbe skrbnih gospodarjev, ki vidijo, kako propada neizprosno z osebno posestjo naša narodna posest in kako izginjata naša kultura in naš jezik, morajo zganiti srce slehernika izmed nas in morajo najti odmev v zadnji vasi in koči. Dolžnost nas vseh je, da razmišljamo o usodi našega teptanega naroda in da mu tudi dejansko pomagamo. To nam veleva naš narodni čut, to nam veleva bratska ljubezen.

Zato so tudi naše osrednje kulturne in narodne organizacije na poziv društva «Branibor» sklenile, da naj se letošnji 10. in 11. november posvetita izključno narodno obrambnim dolžnostim. S prireditvami, ki naj se vršijo ta dva dneva po vsej naši banovini in pri katerih naj sodelujejo vsa naša društva brez izjeme, dokažimo, da sočuvstvujemo z našimi zatiranimi brati in sestrami in da jim stojimo složno vsi ob strani v težkem boju za narodni obstanek.

Osrednji prireditveni odbor, ki se je stvoril iz zastopnikov osrednjih društev in ki ima svoj sedež v prostorih društva «Branibor» v Ljubljani, Šelenburgova ul. 7/II., bo vsem društvom razposlal natančnejši program in navodila. Vendar jih že sedaj poziva, naj se z vnmom pripravljajo, da bodo prireditve, katerih čisti donosi so namenjeni našim narodno obrambnim svrham, dosegle zaželeni uspeh tako v moralnem kakor tudi v gmotnem oziru. Za vsa morebitna pojasnila naj se društva obračajo na gornji naslov, kamor naj tudi predložijo svoje eventualne navete in predloge, ki bi bili koristni za celokupno akcijo.

Z vnmom in požrtvovalnostjo na delo pod geslom: «V bratski slogi za pomoč zatiranim bratom in sestram!»

Društvo «Branibor», Gasilska zajednica dravske banovine, Jadranska straža, Jugoslovanska ženska zveza, Jugoslovansko profesorsko društvo, Klub koroških Slovencev, Narodna Odbrana,

Pevska zveza, Savez Sokola kraljevine Jugoslavije - Narodno obrambni odsek, društvo «Soča», Slovensko katoliško akademsko starešinstvo, Starešinska organizacija «Jadrana», društvo «Tabor», Jugoslovansko učiteljsko združenje, Združenje borcev «Boj», Zveza kulturnih društev, Propagandni odsek Zveze jugoslovanskih emigrantskih združenj, Družba sv. Cirila in Metoda, Hubadova pevska župa, Klub Primork, Zveza kmečkih fantov in deklet, Udruženje četnikov.

Politični pregled

Romunska vlada odstopila.

Na splošno začudenje političnih krogov je nočoj ministrski predsednik Tatarescu pod ostavko svoje vlade, ki jo je kralj takoj sprejel. Istočasno je kralj Karel poveril sestavo nove vlade zopet odstopivšemu predsedniku Tatarescu. Govorijo, da je demisija vlade bila potrebna zato, da dobi kralj proste roke, da pred otvoritvijo parlamenta izbere za svoje sotrudnike ljudi, ki se mu zdijo potrebni za njegovo zunanjo politiko, posebno še zato, ker namerava kralj Karel v bodočih tednih potovati v inozemstvo.

Poljski narod pod orožjem.

Predsednik republike je podpisal zakon, ki ustanavlja splošno vojaško pomožno službo, ki nalaga vsakemu moškemu od 17. do 60. leta dolžnost, da se udeležuje posebnih vojaških vaj. Isto dolžnost imajo tudi žene od 19. do 45. leta. Z istim zakonom padejo pod pojem «vojaške pomožne službe»: promet, telefon in brzojav, radio, obramba proti zračnim napadom, gasilska služba in zdravstvena služba. Vojaška pomožna služba je predvidena za primer mobilizacije in je obvezna.

Roosevelt ne odjenja

in je napovedal po radiu, da bo še ta mesec sklical konferenco zastopnikov kapitala in dela, da se sklene tako imenovani industrijski mir. Svoj govor je končal: «Ne bojim se niti pravnikov niti novinarjev-politikov, ker sem prepričan, da je vrgel ameriški narod v staro šaro okosteneli pojem svobode, ki je kriva, da so postopno ves narod vpregli v svoj voz maloštevilni privilegijanci.

FARAONOV DEDIČ

«Ze prav», se je nasmehnil doktor Hudales. «Tako hitro pa ne pojde. Prvič sem listine le površno pregledal in ti potem takoj brzojavil, da bi jih skupaj preizkusila, drugič pa so potrebne obširne priprave, preden se odločim za pot. In potem je treba denarja, obilo denarja...»

«To sem pa kar pozabil», se je žalostno nasmehnil mladi zemljepisec. «Pripraviti se bo seveda treba. Kako pa se oaza prav za prav imenuje v tistem papirusu?»

«Oaza Zapadnega nebesnega stebra Tuat.»

«Torej velja: to oazo morava odkriti»

«Velja!»

Hudales je segel prijatelju v desnico.

«Če bi zdaj le imela še tisti zemljevid, ki o njem govori papirus!» je čez nekaj časa rekel Sodnik.

«Le potrpi! Ne bo ti ušel!»

Dà, Sodnik je moral še precej časa ostati potrpežljiv, preden si je lahko ogledal dragocene listine.

Kmalu po tem pogovoru je obstal vlak v Siutu. Izstopila sta in se peljala s čolnom po Nilu do Beni Mohameda. Odondod sta odjezdila na oslih proti Kasru Gebraju, posestvu Uasifa el Hajata.

Kopt je tudi drugega Evropeca prijazno sprejel. Ko pa je slišal, da ve tudi ta za njegovo

skrivnost in njegov zaklad, je postal nenavadno nezaupljiv. Dà, v svojem glasu je komaj prikri-val jezo, ko se je obrnil k starinoslovcu:

«Efendi!» je rekel, «mojega sina si rešil in zato sem ti bil dolžan hvalo. Z denarjem se nisem mogel odkupiti, že zato ne, ker si bogat in ti ne bi bilo za nekaj srebrnih novčičev. Zato sem te hotel prav posebno razveseliti in sem ti povedal, da imam v kleti nekaj starih vrčev, ker vem, da iščeš ti po Egiptu take reči. Upal pa sem obenem, da boš znal spoštovati skrivnost neznanega človeka in zato nisem od tebe zahteval prisege molčečnosti. To, kar si videl, mi je zapustil oče kot dediščino iz pradednih časov in moji pradedje so rajši prelili kri, kakor pa da bi bili skrivnost zaupali nevernikom. Ti pa si o njej govoril s svojim prijateljem, ne da bi bil najprej mene prosil za dovoljenje. To se bo razvedelo v časnikih in nekega dne bo dospel ukaz, naj svoj zaklad izročim v muzej. Sicer sem uradnik kediva¹² — naj ga nebo ohrani zdravega — in pokakor kralj.

krajinski namestnik je bolj moj prijatelj kakor predstojnik, toda če se začnete vi inozemci skli-

¹¹ efendi je po arabsko ‚gospod‘.

¹² kedive je egiptski vladar in pomeni toliko

cevat na znanost, bo moral nazadnje tudi naš mogočni kedive popustiti in reči amen. Tako bom vse izgubil, efendi, in če to preišliš, boš moral priznati, da tega nisem zaslužil, čeprav sem pri tebi zelo v dolgu.»

Možak je postajal čedalje bolj vznemirljen. Hudales je čakal, da je dogovoril. Saj ni mogel oporekati njegovim trditvam, hotel ga je pa vsekako pomiriti.

«Dragi moj prijatelj», je dejal potem, ko je moral Kopt umolkniti, da je prišel do sape. «Tvoje besede so me hudo zadele, ker moram priznati, da so vsaj delno resnične. Samo to lahko rečem v opravičilo, da me je nenadno odkritje tako zelo zmedlo, da sem poklical svojega najboljšega prijatelja, ki je bil moj tovariš skoraj na vseh mojih potovanjih. Toda prav ta okoliščina, da je efendi moj najboljši prijatelj, naj te pomiri in ti vlije prepričanje, da bo znal spoštovati tvojo skrivnost. Dà, če želiš, ti dava besedo, da ne bova ne z besedo ne s peresom izdala tega, kar sva od tebe izvedela. Ali si zadovoljen?»

Uasif el Hajat je olajšano zavzdihnil, ko je slišal to obljubo.

«Kako sem vama hvaležen, gospoda, da sta moji duši spet pripomogla do miru. Res, ne bi bil mogel spati, če bi bil prepričan, da bo ves svet izvedel za mojo skrivnost. Zdaj pa je zakopana v prsih dveh poštenjakov, ki jima zaupam», je rekel. «Še enkrat vaju iz dna srca prosim, da molčita in da te reči nikoli več ne omenita: tudi ne v moji navzočnosti.»

GOSPODARSTVO

OBRTNIŠTVU IN NAŠI JAVNOSTI!

Težavne gospodarske razmere ženejo obrtništvo v naravnost obupno borbo za svoj obstanek. Resno nas opominjajo, da v teh časih hude preizkušnje ne smemo kloniti in prepustiti razvoja dogodkov in naše bodočnosti usodi, temveč s podvojenim, žilavim in vztrajnim delom pomagati k izboljšanju.

Da se dvigne v obrtniških vrstah stanovska zavednost, samozavest in optimizem, v javnosti pa vzbudijo simpatije in razumevanje za težnje obrtnika ter zanimanje za domače rokodelske izdelke, so vodilne obrtniške organizacije iz vse Jugoslavije na konferencah v Ljubljani in Zagrebu sklenile, da se priredi po vsej državi propagandni «Obrtniški teden» v času od 1. do 8. decembra t. l. Po sklepih in pooblastilu omenjenih konferenc smo prevzeli dolžnost, da pripravimo in izvedemo prireditvev «Obrtniškega tedna» v dravski banovini.

«Obrtniški teden» bo prireditvev, ki naj rodi pozitivne uspehe vsemu našemu obrtnemu stanu. Nujno potrebno je torej, da se vsaj pri tej akciji manifestira stanovska solidarnost in ravnodušnost vsega obrtništva. Pozivamo zato vse obrtniške organizacije in korporacije dravske banovine in vsakega poedinega obrtnika še posebej, da brez ozira na svoja načelna naziranja složno sodelujejo in pomagajo pri izvedbi te važne propagandne prireditve.

Obenem se obračamo na našo javnost, ki je vedno kazala razumevanje za potrebe in upravičene zahteve obrtništva, s prošnjo, da tudi ona podpre to našo propagandno akcijo ter s tem pripomore k uspehu ne samo obrtništvu, temveč tudi nacionalni produktivni delavnosti sploh. — Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan.

Osrednji delovni odbor «Obrtniškega tedna»
v Ljubljani.

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so bile cene za kilogram žive teže: debelim kravam 2.50 do 3.50, telicam 3 do 4, volom 3.50 do 4, bikom 3 do 3.50, teletom 4 do 4.50 Din.

S tem pa učenjaka nista mogla biti zadovoljna, ker sta hotela listine na vsak način pregledati. Vse sta storila, da bi pregovorila Kopta, ta pa se je odločno uprl. Potem je naposled dejal Hudales: «Pa mi vsaj povej, dragi gostitelj, ali veš, kaj je na teh listinah zapisano?»

«Ne», je priznal Kopt. «Večina listin je popisanih s črkami, ki jih nihče več ne zna brati. Prve besede, ki jih razumem, ker so pisane z arabskimi črkami, je dodal ded mojega pradeda in se glase:

Hemri el Hajat naroča svojemu sinu Mikailu tole: «Prevzemi dediščino iz časov naših očetov in poiškuj dognati, kaj zahtevajo od tebe. Če se ti bo to posrečilo, se niti za trenutek ne obotavljaj, da te bo spremljal njihov blagoslov!»

Toda Mikail prav tako ni mogel dognati, kaj so predniki zahtevali, kakor njegov oče. Zato je izročil dediščino svojemu sinu in tako je prehajala dalje do mene. Tudi zame je ta dediščina knjiga s sedmimi pečati, ki je nikoli ne bom mogel razrešiti. Ko se mi bo približala smrt, jo bom izročil tudi jaz svojemu sinu. In tako se bo gojilo dalje, dokler se ne bodo vrči razbili in dokler ne bodo listine sprhnele.»

Usif el Hajat je izrekel poslednje besede z žalostnim glasom in skril obraz v dlaneh. Videlo se mu je, da ga boli, ker bo moral najbrž tudi on leči v grob, preden bo dognal, kaj zahte-

SVINJE. Na ptujskem sejmu so bile cene prascem, 6 do 8 tednov starim, po 80 do 150, plemenskim svinjam od 200 do 600 Din; na živo težo so se prodajale debele svinje po 6 do 7, prolenki po 5 do 6 Din. Na mariborskem svinjskem sejmu so bile cene prascem, 5 do 6 tednov starim, 40 do 70, 7 do 9 tednov 80 do 90, 3 do 4 mesece 130 do 180, 5 do 7 mesecev 250 do 300, 8 do 10 mesecev 350 do 400, 1 leto 600 do 700 Din; kilogram žive teže 5 do 6, mrtve teže 8.50 do 10 Din.

HMELJ. Na tujih tržiščih so se cene zadnje dni precej dvignile, pri nas pa je za enkrat še mirno nakupovanje pri neizpremenjenih cenah.

FIZOL. Zaradi možnosti izvoza v Francijo je močno povpraševanje po fižolu ribničanu. Zanimajo se za naš fižol tudi še Italija, Angentina, Holandska in Nemčija, vendar zahtevajo ročno prebrani fižol. Pridelovalcem se zdaj plačujejo te-le cene: za mandalon 2 do 2-05, za ribničan 2 do 2-10, za prepeličar 2 do 2-20 Din za kilogram.

Sejmi

- 8. oktobra: Vinica, Št. Vid pri Stični, Begunje, Gornji Logatec, Rakičan, Slivnica (Sv. Urban);
- 9. oktobra: Horjul, Sv. Helena v Rovtuh, Kamnik, Šmarjeta (Laški srez);
- 10. oktobra: Rajhenburg, Vuzenica, Motnik, Zdenška vas, Ponikva;
- 11. oktobra: Radeče, Ljutomer (samo za živino), Sodražica, Toplice;
- 12. oktobra: Teharje, Semič, Poljčane;
- 13. oktobra: Kaplja, Št. Lenart pri St. Ilju pri Turjaku;
- 14. oktobra: Kranjska gora, Podkorec.

Vrednost denarja

Na borzi smo dobili v devizah (prišteje se premija v višini 28.50 odstotka):

- 1 holandski goldinar za 23.02 do 23.14 Din;
- 1 nemško marko za 13.63 do 13.74 Din;
- 1 dolar za 33.42 do 33.70 Din;
- 100 francoskih frankov za 223.93 do 225.05 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 141 do 142 Din;
- 100 italijanskih lir za 291 do 292 Din.

Vojna škoda se je trgovala po okrog 355 do 357 dinarjev, investicijsko posojilo pa po 71 do 72 dinarjev. Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.40 do 8.50 Din.

vajo predniki iz sive davnine od njega in njegovega rodu.

Tedaj pa mu je starinoslovec položil roko na ramo in mu dejal veselo, izpodbujevalno: «Ne obupuj, prijatelj moj. Mi, ki smo prišli iz večernih dežel, smo se naučili spoznavati in razumevati znamenja, ki so jih zapustili stari kralji te dežele na svojih obćudovanja vrednih spomenikih. Zato sem tudi lahko vsaj v glavnem razbral, kaj je bilo napisano na teh papirusovih zvitkih. In to, kar sem prebral, se mi je zdelo tako pomembno, da sem takoj poklical svojega najdražjega prijatelja, le zato, da bi skupaj vse pregledala in se obvarovala napak v tolmačenju. Zato nama dovoli, da preiščeva listine. Pojasnil ti bom, kaj tvoji predniki v njih zahtevajo, in ti boš nato lahko ukrenil vse, kar se ti bo prav zdelo.»

Vzlic tej zapeljivi ponudbi je ostal Kopt še precej dolgo neodločen. Toda naposled sta ga le premagali radovednost in vroča želja, da bi izpolnil naročila svojih prednikov.

«Prisezita mi,» je vkliknil, «da ne bosta nikoli in nikomur rekla besedice o tem, kar bosta brala, in da tega niti namignila ne bosta, pa naj se že zgodi karkoli!»

«Ze častna beseda sama bi naju vezala», je odvrnil Hudales. «Toda da te pomiriva, naj se zgodi po tvoji volji.»

«Prisegata mi pri vsevednem, ki ga tudi vidva častita, čeprav ga ne poznata?»

«Da.»

«Hvala vama! Pojdimo zdaj!»

Kratke vesti

— Amerika spet več dela. Kakor poročajo iz New Yorka, je znašala v prvih osmih mesecih t. l. produkcija v Fordovih obratih v Ameriki in inozemstvu 696.070 avtomobilov nasproti 352.405 v istem času lanskega leta, tako da se je povečala za 97 odstotkov. Ostale ameriške tvornice pa so izdelale 1,640.200 avtomobilov, to je za 42 odstotkov več ko lani.

— Zlato v Jugoslaviji. V naši državi imamo tri rudnike, kjer pridobivajo zlato, in sicer novi rudnik v Slišanah in rudnika Majdanpek in Bor. Slednja dva rudnika izkoriščajo tuje, le novi rudnik v Slišanah je v naših rokah. Iz tega rudnika je te dni prejela naša Narodna banka prvih 8 kg čistega zlata, ki so ga pridobili v prvih treh mesecih obratovanja. Sedaj so v rudniku montirali nove stroje in ko bo kapaciteta rudnika popolnoma izkoriščena, bo pridobivanje zlata nedvomno mnogo večje.

— Kaj kupujemo od Italije in kaj njej prodajamo. Fašistični listi objavljajo statistične podatke o stanju trgovinske bilance Italije nasproti kraljevini Jugoslaviji. Po teh podatkih je znašal italijanski uvoz iz Jugoslavije v prvih šestih mesecih letos nad 101 milijon lir, medtem ko je izvoz v Jugoslavijo znašal vsega 70.5 milijona lir. Iz Jugoslavije se je uvozilo gradbenega lesa za 54 milijonov lir, žive perutnine za 12.75 milijona lir, volov za 9 milijonov lir, lesa za kurjavo 4.5 milijona lir, konj za 3.5 milijona lir itd. Iz Italije se je izvozilo bombažnega blaga in sukanca za 40 milijonov lir, volnenega blaga za 4.45 milijona lir, riža za 4 milijone lir, južnega sadja in variva za 2.5 milijona lir itd. Listi poudarjajo, da je italijanska bilanca proti Jugoslaviji še vedno pasivna in da je potrebno, da se pokaže dobra volja z obeh strani. Takšno je sedaj stanje.

Oče v šoli.

Profesor: «Z vašim sinom sem v splošnem zadovoljen, gospod, samo zadnje čase prinaša slabe domače naloge.»

Oče: «Oprostite, gospod učitelj, jaz sem zadnje čase vedno na potovanju.»

Zvest zakonec.

Vidiš, ženica, že mesec dni te prosim, da bi mi zašila žep, pa ga še zdaj nisi. Posledice pripiši sebi. Izgubil sem poročni prstan.

Vzel je najbližji svečnik in ju poklical v svojo delovno sobo. Vrata je za seboj skrbno zaklenil in odvedel oba svoja gosta skozi duri, ki so bile skrite v steni, po ozkih zavitih stopnicah in hodnikih, ki so se neprestano cepili, v klet, kjer se je starinoslovec že nekoč mudil z njim. Tam je Kopt odkril skrivališče v skalnati steni. Poiskali so vrče in jih vzeli s seboj. Potem so se vrnili v delovno sobo, da bi listine laže preiskali. Uredili so jih hitro, zakaj starinoslovec je že na prvi pogled po pisavi lahko sklepal, v kateri dobi so nastali, in jih prav razvrstil.

Potem je začel brati čudežno poročilo iz tisočletne preteklosti. Dostikrat je moral obstati, zakaj prevajanje takih listin ni lahko. Njegova tovariša, Sodnik in Kopt, tudi nista dovolj natanko poznala stare egiptске zgodovine, tako da jima je moral marsikaj opisati bolj na široko.

Drugo poglavje.

Prvi papirus.

Doktor Hudales je že na prvi pogled spoznal, da bo najstarejši papirus najvažnejši, in se je zato najprej lotil njega. Na kratko podajamo njegovo vsebino. Da bi objavili vse podrobnosti, ki so bile v njem popisane, bi bilo preveč zamudno. Le to smo vzeli v povest, kar je v zvezi z njo in kar jo pojasnjuje:

Etfanh, sin Ejmhotepa, je napisal to svojemu sinu Debasetu in mu ukazuje, naj izpolni željo

DOMAČE NOVOSTI

* **Odlikovanje.** Nj. Vel. kralj je nedavno odlikoval g. Srečka Brodarja, profesorja na državni realni gimnaziji v Celju z redom Sv. Save IV. stopnje za zasluge, ki si jih je pridobil z znanstvenim raziskovanjem v znanji Potočki zijalki na Olševi. Profesor Brodar porabi vsako leto ves prosti čas v počitnicah za znanstveno delo v Potočki zijalki, kjer odkriva ostanke naših prednikov iz kamene dobe.

* **Naš kralj bolgarskemu železniškemu uradniku.** Ko je jugoslovenska kraljevska dvojica pripela na postajo Petrič pri Slivnici, je voz kraljevega vlaka laže ranil postajnega načelnika Dimitrija Mihajlova. Nj. Vel. kralj Aleksander je slučajno zvedel za nezgodo. Da pokaže svojo pozornost nasproti vestnemu postajnemu načelniku, ki je osebno nadziral kretnice ob prihodu vlaka, je Nj. Vel. kralj Aleksander odredil, naj se postajnemu načelniku Mihajlovu v znak priznanja za vestno službo izroči 30.000 levov nagrade.

* **Komanda ljubljanskega vojnega okrožja** se je z dnem 24. septembra preselila iz dosedanjih prostorov vojašnice vojvode Mišiča v druge prostore iste vojašnice, v katere je vhod iz Maistrove ulice 9 (nasproti Ranzingerjeve spedicije).

* **Ne zamudite lepe priložnosti!** Naročniki »Domovine« še lahko dobite do 20. t. m. roman »Dva človeka« za 32 Din s poštnino vred. Po tem dnevu bo stala knjiga tudi za Vas 50 Din. Pohitite s prijavi, da Vam pošljemo položnice!

* **Volitve pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju potrjene.** Pišejo nam: Občinske volitve v novoformirani občini Sv. Lovrencu na Dravskem polju, ki so bile 17. julija letos, so potrjene od upravnega sodišča v Celju. Lista JNS, katere nosilec je bil g. Beranič Franc, je dobila 327, nasprotna pa kljub vsej agitaciji le 106 glasov. Ves teror jim ni nič pomagal. Nasprotniki so vložili proti izidu pritožbo in navedli razne izmišljene argumente. Pritožba je bila zavrnjena kot neosnovana. Nacionalni volilci so s tem dobili polno zadoščenje.

* **Ptujska bolnišnica prenapolnjena.** V zadnjem času je bil na ptujsko bolnišnico zelo velik naval, da je sedaj popolnoma zasedena in sprejema le v najnujnejših primerih. Prav tako je po-

polnoma zasedena izolirnica, ki je v zadnjem času sprejela veliko bolnikov, obolelih za grižo.

* **Naše vrle gospodinje percjo** perilo vedno le z Zlatorogovim milom ali pa z Zlatorogovim terpeninovim milom, volnene in svilene stvari pa z Zlatorogovimi luskami, ker dobro vedo, da ima obilna, gosta in nežno bela pena Zlatorogovih izdelkov izredno čišilno moč. Dobroto Zlatorogovih izdelkov naše pridne gospodinje dobro poznajo in zato trdijo vseprek: »Le Zlatorog milo dá belo perilo!« Zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrečno le Zlatorogovo milo!

* **Važna ustanova za kmeta in obrtnika.** V Ljubljani deluje, kakor znano, z velikim uspehom Dopisna trgovska šola, v kateri se vsakdo nauči vseh trgovskih in zadružnih predmetov, kakor knjigovodstva, korespondence, zadružništva, vseh tujih jezikov itd., pa mu ni treba hoditi v šolo, temveč dobi vsa predavanja na dom in jih doma sam čita in se jih nauči. Ta šola je velikega pomena tudi za vse one, ki jim je iz kakršnihkoli vzrokov otežkočeno študiranje, ker le na ta način in brez velikih stroškov pridobe na izobrazbi in se priklopljejo do boljšega kruha. S 15. septembrom je začela šola z rednimi tečaji. Ker je pa mnogo interesentov, ki se niso mogli doslej vpisati, je sklenilo šolsko vodstvo, da ustrezno njihovim željam in otvori dne 12. oktobra nove redne tečaje z istimi predavanji in pravicami, kakor jih imajo učenci, vpisani do dne 15. septembra. Kogar zanima in kdor ima voljo za učenje, naj piše Dopisni trgovski šoli v Ljubljani, Kongresni trg št. 2/II. S tekočim šolskim letom je tudi šolnina znatno znižana. Informacije se dobivajo tam brezplačno. Ker je šola strokovno prvovrstna in ima že številne lepe uspehe, jo vsakomur toplo priporočamo. 228

* **Nenavadni uspeh poljedelske razstave.** V Bosanskem Novem je bila v prisotnosti bana vrbaske banovine g. Djordjevića otvorjena poljedelska razstava bosansko-novskega sreza, ki je imela nenavaden uspeh. Pri otvoritvi se je zbralo preko 3000 kmetov in so morali mnogi od njih hoditi ves dan, da so lahko prisostvovali otvo-

ritvi razstave. Bili so tudi obiskovalci, ki so prišli že prejšnji dan v Novi ter tam prenočevali. Za obisk razstave bodo rabili tako tri dni. Nenavaden uspeh je posledica smotrenega izobraževalnega dela med tamošnjim ljudstvom.

* **Za slabo jesensko vreme** Vam priporočamo nepremočljive dežne gumaste plašče po 205 Din in površnike »Hubertus« po 300 Din, ki jih prodaja Trgovski dom Stermecki v Celju.

* **Rentniki iz Nemčije.** Glavna bratovska skladnica opozarja one rudarje, ki so delali svoj čas v Nemčiji in bili tam socialno zavarovani, na sledeče: Zavarovanje rent iz pokojninskega zavarovanja v Nemčiji so morali naši rudarji, ki po povratku v domovino sploh niso bili ali niso več zaposleni pri delih, zavezanih zavarovanju pri naših bratovskih skladnicah, do konca lanskega leta plačevati priznalnino, ki je znašala 0.50 RM na mesec. Od 1. januarja t. l. dalje pa se morejo rente, pridobljene iz pokojninskega zavarovanja v Nemčiji, ohraniti samo s plačevanjem prostovoljnih prispevkov. Za vsako koledarsko leto se morajo pred koncem leta plačati polovični prispevki za najmanj šest mesecev in to v višini, ki ustreza mesečnemu zaslužku, najmanj pa v višini 1. plačilnega razreda. Podrobneje izve vsakdo pri krajevni bratovski skladnici.

* **Gobe za trgovino in domačo uporabo.** Kot druga knjiga Kmetijske knjižnice banske uprave dravske banovine je izšel izčrpen opis pod tem naslovom od znanega strokovnjaka g. Ante Bega. Pisatelj je najprej opisal, kako je treba gobe nabirati in snažiti, rezati in sušiti ter jih uporabljati, potem pa je nanizal kratke, a zelo nazorne opise gob. Glavna vsebina njegove knjižice, ki jo je napisal po posebnem naročilu banske uprave, je pravilno sušenje in nov način konzerviranja (vlaganja v slanico) gob za prodajo. V predgovoru je pisatelj navedel tudi tole: Dravska banovina je v pogledu izkoriščanja gob v vsej državi na prvem mestu, ker nikjer drugod ne uživajo in ne izvažajo toliko gob kakor pri nas. Za izvažanje suhih gob prihaja k nam vsako leto povprečno 25 milijonov dinarjev. Ta ogromna vsota pa bi se mogla še močno dvigniti, če bi vsi naši nabiralci pravilno čistili, rezali in sušili gobe. — Banska uprava razpošilja knjižico šolam in še ni znano, kje bi se lahko dobila v nakup.

* **Haloze dobijo spet avtomobilsko zvezo.** Od kar je ptujsko avtobusno podjetje nehalo obratovati, so izgubile tudi Haloze vsako prometno zvezo, kar je bilo na škodo zlasti vinogradnikom.

svojega očeta, da bo deležen blagoslova edino pravega boga.

V začetku časa se je dvignilo lesketajoče se nebeško ozvezdje iz spečega Haosa¹³ in napolnilo svet s svetlobo. Vse, kar je bilo ustvarjeno, je častilo v Rāju nevidnega, edino pravega boga. Toda Râ je postal star in slaboten ter se je umaknil nazaj v nebo. Tedaj so ga ljudje pozabili in postavili na njegovo mesto vse polno krivih bogov.

Mnogo stoletij je preteklo v zanikovanju pravega boga, dokler ni nekaj pametnih mož spoznalo bistva tega gnusnega mnogoboštva in se čedalje bolj približevalo večni resnici.

Tedaj so tudi nastopili slavni in zlati časi našega velikega prednika Huenata. Ta največji in najmodrejši vladar vseh časov je prvi spet spoznal pravega stvarnika sveta. Dal je zatreti in izbrisati imena krivih bogov in njihovih žena po templjih in spomenikih ter postavil na njihovo mesto ime edino pravega boga Rāja Hormatisa, ki ga časte tudi pod imenom Aten, kar pomeni Lesket solnca. Pregnal je krive preroke in zlato, ki je bilo pravemu bogu uropano, je spet vrnil lastniku.

Toda zmaga resnice je trajala le malo časa. Dobri kralj Huenat je šel k svojemu očetu Rāju

¹³ Haos pomeni zmedo. Kakor mnogi stari narodi, so tudi prebivalci Egipta verovali, da svet ni nastal iz nič, ampak iz snovi, ki se je po dolgih dobah izčistila, da so potem nastali iz nje svetovi.

in ni zapustil moških potomcev. Mož njegove hčere je bil sicer še zvest nevidnemu bogu, toda že so začeli njegovi nasprotniki, krivi preroki krivega boga Amona, dvigati glave. Kralj je padel pod meči svojih najemnikov in za njim je bil proglašen za faraona Ej. Ej, najgrši izdajalec, kar jih je kdaj osvetljevalo solnce, in praded prav tako izdajalskega rodu.

Poslušaj, moj sin Debaset, kako strašen je bil njegov zločin.

Izprva je bil navaden duhovnik, ki je razlival bogu darovane pijače in opazoval kri žrtvovanih živali, da bi videl, ali je čista. Tedaj ga je obsijala milost kralja Huenata. Dal mu je obilno premoženje in ženo iz kraljeve hiše. Dvignil ga je do najvišjih časti, ker je bil na videz vnet za čaščenje nevidnega boga, ki mu je služil. Toda komaj je dobri kralj Huenat za zmeraj zatislil oči, že se je začel pogajati s sovražniki pravega boga, pomagal je zatreti rod svojega zaščitnika in se je sam povzpел na prestol, ki ga je iztrgal pravim naslednikom.

Toda zločin nevhvaležnosti je bil prevelik, da bi ga bil Râ pustil nekaznovanega.

Že čez nekaj let se je dvignila proti samosilniku kača upora. Umakniti se je moral in padel je pod ostrino meča. Žal pa je ostala živa njegova zalega v neizmerno škodo dobri stvari, medtem ko je bil rod in spomin dobrega kralja Huenata od krivih prerokov krivega boga Amona docela zatrt.

Tako vsaj so vsi mislili. Toda motili so se. Rešil se je najmlajši sinček kralja Sakara. Njegov vnuk Paije je postal znan vojščak in je padel v bojih s pomorskimi narodi. Kralj Ramzes je sprejel njegovo vdovo Tejo v svojo kraljevsko hišo in dal vzgojiti njegovega sina Ejmhotepa s svojimi sinovi.

Ko je Ejmhotep dorasel, je od matere izvedel za skrivnost svojega rodu. Spoznal je svojo dolžnost, da mora pognati samosilnika Ramzesa s prestola in z materjo vred je začel iskati zaveznike za svojo pravično stvar.

V istem času je živel tudi še eden izmed potomcev Ejeve zalege. Imenoval se je Nebseni in je bil poveljnik čet v siromašni črni deželi Kušu¹⁴. Ker je tudi v njegovih žilah tekla kri dobrega kralja Huenata, sta mislila Ejmhotep in njegova mati, da bosta v njem dobila dobro oporo za svojo pravično stvar. Res se je pokazal pripravljenega, da povede svoje čete v boj za pravega boga. Sli so tekali sem in tja. Vse je bilo dobro pripravljeno in zarotniki so čakali na pravi trenutek, da udarijo.

Tedaj pa je neki Penhi, nadzornik kraljevih čred, po neumnosti zaroto izdal. Prijeli so ga in ga pretepli, da je vse priznal. Ejmhotepa, njegovo mater Tejo in vse njune zarotnike so zaprli in kralj je sestavil posebno krvavo sodišče, da jim bo sodilo.

¹⁴ Današnja Nubija.

S 1. oktobrom pa nameravajo spet uvesti avtobusni promet na progi Ptuj—Sv. Vid—Sv. Andraž—Sv. Barbara—Markovci in Ptuj. Proga bo vzpostavljena le za poskušnjo za en mesec. Ako se bo obnesla, je pričakovati, da bo vozilo več avtobusov.

* **Pobijanje spolnih bolezni.** S 1. oktobrom je stopil v veljavo pravilnik o izvajanju novega zakona za pobijanje spolnih bolezni. Pravilnik se tiče predvsem policijskega nadzorstva nad javnim vlačugarstvom. S tem dnem so bile v vsej državi zaprte vse javne hiše, kolikor jih je še bilo, in bo ukinjeno policijsko nadzorstvo nad vlačugami. V glavnem so se do danes ohranile javne hiše v Sarajevu, Osijeku, Novem Sadu, Subotici in nekaterih drugih manjših mestih. Okrog 5000 vlačug so poslali v njihove domovinske občine. Nad njimi ne bodo izvajali posebnega nadzorstva, pač pa bodo postavljene pred sodišče, čim bi okužile kakega moškega.

* **Smrt pod lokomotivo.** Posestnik in gostilničar Ivan Volčič iz Vač se je pretekli ponedeljek zjutraj z vozom pripeljal na sejem v Litijo. Po kosilu se je pa podal v prodajalno litijske predilnice v Gradec kupovat jabolka. Pri prehodu čez železniški tir pa je privozil iz ljubljanske smeri proti Zidanemu mostu brzovlak, ki je nesrečnega Volčiča zagrabil in ga zavlekel kakih 100 m v smeri proti Savi, kjer je z razbito glavo mrtev obležal sredi proge. Pokojni Volčič zapušča več sinov, ki so pa razen Ivana vsi v tujini, v Franciji. Mir njegovi duši, preostalim naše iskreno sožalje!

* **Huda nesreča je zadela te dni ljubljanske godbenike,** člane delavske godbe «Zarje», ko so se vračali z avtomobilom iz Maribora, kjer so se udeležili delavskega kulturnega dne. Pri Gotovljah je mislil šofer, da pelje cesta v Ljubljano skozi Vrbje, a se je zmotil in vozil nazaj na glavno cesto. Pri tem je zavozil v jarek, z zadnjim delom sunil v jablano in jo s korenino vred izruval. Z zadnjega dela avtomobila so popadali godci na tla. Težje so bili ranjeni Novak Franc, Kepič Ciril, Janežič Stanko, Tence Angel, Prisljan Ciril in Friškovec Janko. Zadnji del avtomobila je tudi precej poškodovan, močno so pa pokvarjeni tudi instrumenti.

* **Smrt otroka pod vozom.** V Rušah pri Mariboru se je smrtno ponesrečil štiri in polletni Uroš Košenina. Prosil je svojega očeta, da bi smel iti k sosedu Josipu Zidariču igrati s psom. Oče mu je to strogo prepovedal, vendar je sinček kljub prepovedi odšel. Na dvorišču sosedu ni bilo psa in se je fantek spravil na gramozovnico, ki je bila ob steno prislonjena. Naenkrat pa se je težka truga prevrnila in prebila otroku lobanjo, da je obležal na mestu mrtev.

* **Pri kepanju krompirja obstreljena.** Med Kiclevim in Landratovim vrhom so pred dnevi ob 9. odjeknili strelji. Neki Jože P. in njegova žena sta kopala na njivi posestnika Kralja krompir. Domači sin je pa šel slučajno s puško okrog po polju ter zapazil, da se v temi nekaj premika in je sprožil puško. Na tleh je obležala žena, zadeta od šiber. Nesrečni sin se je šel sam javiti orožnikom. Danes je prišla sodna komisija na lice mesta, ki so jo tvorili sodnik g. Karel Karlovšek in zapisnikar g. Franc Ferjančič. Žrtev nepredvidnosti so pokopali na farnem pokopališču v Prevaljah. Naj počiva v miru!

* **Nezgode.** Nevarno se je ponesrečila Terezija Horvatova, posestnica v Orešju pri Ptuj. Pri vožnji buč z njive so se splašili konji, pri čemer je padla pod voz in se nevarno poškodovala po vsem telesu ter si zlomila tudi obe nogi. — Pri igri si je 13letni Slavko Mlakar, dijak ptujske gimnazije, zlomil levo nogo. Oba ponesrečenca so prepeljali v ptujsko bolnišnico.

* **Obupno dejanje sina edinca.** Preteklo nedeljo so našli na travniku g. Goriška na Teharju pri Celju, ob cesti, kivi od S. Teharja v Štore, truplo 23letnega zobotehnika Cvetka Kovača iz Celja, edinega sina trafikantke ge. Kovačeve v Celju. Kovač si je ponoči s strelom naravnost v srce končal mlado življenje. S tugujočo materjo,

ki je na tako tragičen način izgubila svojega edinca, sočuvstvuje vse mesto.

* **Vsa vojaška pojasnila** v katerikoli zadevi dobite proti malenkostnemu plačilu pri Peru Francu, kapetanu v pok. v Ljubljani, Maistrova ulica št. 14. Priloži naj se znamka za 3 Din za odgovor.

* **Strašna nesreča male deklice.** V Zgornji Slivnici pri Šmarju na Dolenjskem se je na nenavaden način hudo ponesrečila osemletna posestnikova hči Pepca Skubiceva. Otrok se je obesil na neki voz ter naglo odskočil. V tistem trenutku pa je privozil od zadaj neki motociklist in otrok je priletel na prednjo stran motornega kolesa ter se s trebuhom nabodel na evidenčno tablico. Otrok si je popolnoma razparal trebuh. Vsi znaki kažejo, da ne bo okreval, ker je poškodba prehuda.

* **Če ženska lovi.** Med mladimi damami v Mariboru je zadnje čase prišel v modo lov. In ker so te mlade lovke dostikrat nespretne v ravnanju s puško, so nevarne okolici bolj kakor zajcem. Dokaz temu je nesrečen primer, ki se je pripetil na lovu v Hočah. Med lovci je bila tudi hči lovskega zakupnika, mariborskega mlekarja Bernharda. Ko je polnila svojo puško, se ji je orožje sprožilo in naboj je zadel zraven stoječega 15letnega gonjača Stanka Pšeničnika v stopalo leve noge. Iz neposredne bližine izstreljene šibre so nesrečnemu fantu nogo tako razmesarile, da so mu jo morali v bolnišnici odrezati.

* **Granato in mino sta prodajala.** Izredni sreči se morata zahvaliti 12letna dečka Rudolf Rues in Ivan Krašovec iz Jezdarske ulice, da nista postala žrtev nevarne najdbe v Betnavskem ribniku. Stikala sta tam okrog in našla v ribniku 15kalibrsko granato in 15kalibrsko mino ter obe spravila na svoj dom. Nikdo njunih domačih ni slutil, da imajo pod streho tako nevarno razstrelivo. V sredo popoldne sta dečka naložila granato in mino na ročni voziček in pripeljala obe na dvorišče gasilskega doma na Koroški cesti, kjer sta ponudila granato in mino v nakup mariborskim gasilcem. Gasilci so takoj spoznali nevarnost in obvestili mestno poveljstvo, ki je poslalo tja komisijo. Komisija je ugotovila, da sta granata in mina zelo nevarni in da ju je treba takoj uničiti.

* **Nezгода.** V Partinju je doletela 38letnega viničarja Rudolfa Krepka huda nesreča. Na strmem klancu je prišel po nesrečnem naključju pod voz in so mu kolesa natrla prsni koš. Nevarno poškodovanega so prepeljali takoj v bolnišnico.

* **Komaj je ušla smrti.** Pri Duhovih na Kicarju je ostala doma sama 83letna užitkarica Marija Duhova, ki se je popoldne odpravila v klet po krompir. Ko so se zvečer vrnili domači domov, so takoj pogrešili mater. Slednjič so jo našli v kleti popolnoma negibno v globoki nezavesti, ker jo je zaradi vretja mošta omamila strupeni plin. Takoj so jo odnesli na sveži zrak ter jo pričeli obupati z umetnim dihanjem. Šele po dolgem trudu se jim je posrečilo starko spet spraviti k zavesti. Zanimivo je, da so v kleti našli poleg starke mrtvo domačo mačko, ki jo je stalno spremljala.

* **Samomor.** Nedavno je izginil od doma 25letni Anton Kresnik s Teharja. S seboj je vzel očetov samokres in se ni več vrnil. V torek pa je neko dekle našlo Kresnika ustreljenega v gozdu pri Sv. Ani na Teharju. Kresnik je bil že dolgo brez posla. To ga je menda gnalo v obup.

* **Z nožem.** V Dednem dolu so nedavno ličkali koruzo, pri čemer sta bila zaposlena tudi 29letni France Potokar, sin posestnice, in neki Jože Rabelj. Nenadno so se pa sprli in stepli in Jože je res po rabeljsko z nožem obdelal svojega nasprotnika Franceta, ki ga je nevarno poškodoval na glavi in po obeh rokah. France je moral v bolnišnico.

* **Usoden padeč s kolesa.** Ko se je peljala na kolesu te dni na obisk k svojim staršem k Sveti Barbari v Slovenskih goricah 22letna tkalka Tončka Bucovnikova, jo je doletela huda nesreča. Na strmem klancu blizu doma staršev ji je od-

povedala zavora. Tončka je z vso silo priletela v obcestni kamen in padla v jarek, kjer je obležala z zlomljeno levo nogo. Mariborski reševalci so jo takoj prepeljali v bolnišnico, kjer pa ji bodo morali zdravniki nogo najbrž odrezati.

* **Pobeg od doma.** Na mariborski policiji se je zglasila včeraj posestnica Ana Peitlerjeva iz Rač ni naznanila, da je njen 15letni sin Avgust že pred dnevi neznanokam pobegnil od doma. Vzel je s seboj 250 Din in ni povedal nikomur, kam se bo napotil. Matj se boji, da se je dečku pripetilo kaj hudega. Deček je srednjevelike in srednjemočne rasti, bledega, podolgovatega obraza, kostanjevih las in oblečen v rjav jopič in dolge sive hlače.

* **Smrt pod kolesi vlaka.** Prejšnjo nedeljo se je vrgel pod brzovlak, ki vozi med Ponikvo in Poljčanami, 22letni tovarniški delavec Jože Mejavšek. Našel ga je okrog pol 4. zjutraj progovni obhodnik Kvas. Komisija je ugotovila, da je nesrečnik sam napravil tako strašen konec. Mejavšek je imel odrezano glavo, truplo pa je ležalo pravokotno na tiru. Očividno je samomorilec položil glavo na tirnico in so mu jo kolesa brzoviaka odrezala. Zagonetno je ozadje tega žalostnega dejanja. V soboto zvečer so kožuhali turščico, med ličkarji se je pa seveda zaradi preobilo zaužite pijače vnel prepir. Mejavšek je grozil bratu in drugim, da jih bo zaklal. Čez čas je odšel, češ da bo z bratom že obračunal. Ko so ga našli mrtvega ob progi, je imel za škornjem dolg nož. Orožniki so izvedeli, da so fantje dražili Mejavška zaradi nekega dekleta, s katerim je imel razmerje. Truplo nesrečnega mladeniča so prepeljali na pokopališče v Ločah in ga pokopali.

* **Vlomilec Ivan Klemenčič pred sodniki v Plitu.** Te dni je stal zaradi vloma v cerkev pred sodniki v Splitu od napadov na kočevski vlak prosluli Ivan Klemenčič. Zanimanje za razpravo je bilo splošno in je tako tudi ogromna množica že davno pred začetkom razprave oblegala sodišče. Ker se v razpravno dvorano ni dalo priti drugače kakor z vstopnicami, so trume razočaranih ostale zunaj ter so dajale duška svoji jezi, ko so z avtomobilom pripeljali obtoženca. Klemenčič je pri razpravi opisal, kako je dve noči pilil rešetke na cerkvenih oknih, zlezal na kor in potem odstranil pokrov čudodelne slike. Pobrjal je najprej verižice in medaljone, naposled pa krone, misleč, da so pristne. Tri dni pozneje je razen nekaj verižic in medaljonov skrnil ves svoj plen v nekem zidu. Po dolgem posvetovanju sodnikov so bili vsi obtoženi zlatarji oproščeni, Ivan Klemenčič pa je bil obsojen na pet let robije in na petletno izgubo častnih državljskih pravic.

* **Skrivnostni umor v Dragoviču.** V okolici občine Juršincev se mnogo šepete in ugiba, kako je prišel nesrečni posestnikov sin Franc Slana na koruzno njivo, kjer so ga našli mrtvega. Aretiranca Janez Čuček in 55letni Alojz Kralj, oba iz Dragoviča, zatrjujejo, da se je umorjenec gotovo sam zatekel na njivo, saj ljudje trdijo, da so ga videli vsak dan kje drugje. Ta trditev je po dosedanjih ugotovitvah popolnoma neosnovana, ker je ugotovljeno, da je dobil pokojni Slana tako močan udarec, da mu je lobanja počila na dveh straneh in je tedaj izključeno, da bi s takšno rano hodil od vasi do vasi. Od kraja, kjer se je vršil pretep, pa do koruznice, kjer so ga našli, je kakih 500 m daleč, koruznica pa leži dobrih 100 korakov od hiše posestnika Čučka. Gre le še za razjasnitev, ali se je pokojni Slana sam zavlekel v koruznico, ali so že mrtvega zavlekli njegovi napadalci. Ni tudi izključeno, da so ga nekaj časa skrivali mrtvega v hiši in ga šele nato, ko se je začel razkrajati, zavlekli na njivo. Zadevo ima sedaj v rokah sodišče, ki bo nedvomno dognalo, kako se je umor izvršil.

* **Cigan je oropal in obesil kmeta.** Leta 1926. je razburil Medmurje umor bogatega kmeta Ivana Perčiča iz Hlapičine, občina Sv. Martin na Muri. Perčiča so našli 28. decembra omenjenega leta v gozdu pri vasi Mačkovcu obešenega na drevesu. Mož se je bil nekaj dni prej vrnil iz Ame-

rike, odkoder je prinesel mnogo denarja. Ta zločin je bil šele te dni pojasnjen. Na orožniško postajo v Murskem Središču je prišla ciganka Lucija Šarkezijeva in izpovedala, da ji je bivša priležnica cigana Franja Bogdana Marija Horvatoва pravila, da ji je Bogdan priznal, da je umoril Perčiča. Priznal je tudi, da je pred leti v Zagrebu umoril in oropal dva trgovca. Orožniki zdaj iščejo zločinskega cigana.

* **Ker se ni smel oženiti.** Lovski čuvaj Franc Jarc je našel v gostem grmovju v gozdu tik nad Dravo za tovarno dušika v Rušah truplo 74letnega upokojenega železničarja Franca Buckmeistra, ki je živel v Rušah pri svoji hčeri. Ze 12. septembra je izginil od doma ter je bilo potem vse iskanje za njim zaman. Buckmeister je visel na nizki veji, da je čisto čepel pri tleh. Vzrok samomora je čisto svojevrsten ter dokazuje, da ni pokojnik ravnal pri pravi zavesti. Kljub 74 letom se je hotel po vsej sili še poročiti. Ker so mu lastni otroci ugovarjali ter mu branili, si je izbral prostovoljno smrt.

* **Jože Centa se je sam sodil.** Beg dveh kaznjencev iz ljubljanskih zaporov se je končal izredno tragično: zdaj je za Anžurjem odšel v večnost še Jože Centa. Obesil se je v zaporu. Ko so begunca Cento ujeli na ljubljanskem Gradu, je moral oditi takoj v samotno celico. Vso noč je bil dobro nadzorovan. Sam je mirno spal. Ko je okoli 7. ure drugo jutro paznik pogledal skozi lino v Centovo celico, je presenečen zapazil, da Centa nepremičen sedi ob železni peči. Naglo je odklenil celico, prerezal okoli vratu ovito rjuho in poklical druge paznike na pomoč. Kakor je bilo pozneje ugotovljeno, je bil Centa raztrgal večji povoj. Oboje je hitro zvezal. Povodec je pritrdil na železno ograjo pri peči, ga ovil okoli vratu in se vsedel. Sedež je izdihnil. Bog mu bodi milostljiv!

* **Po dveh letih razkrinkana požigalca.** V podgorjanski vasi Gaberju je zgradil leta 1931. čedno hišo 43letni posestnik Martin Ban iz Zajčjega vrha pri Šmihelu-Stopičah in vzel vanjo kot najemnika Jeniča Martina iz Gaberja s številno družino. Po prav čudnih okoliščinah pa je hiša ponoči 4. maja leta 1932. zgorela. Najemnik Jenič je komaj rešil iz ognja družino, nekaj hrane in nekaj orodja. Lastnik hiše, posestnik Ban, je imel stavbo zavarovano za 10.000 Din, ki jih je dobil takoj tudi izplačane. Požiga je bilo osumljenih več oseb, ki se jim pa zločin ni mogel dokazati. Te dni je nanoslo naključje, da je orožniška patrolja naletela na potu iz Zajčjega vrha v Dolž na mlado, upehano pastirico posestnika Franca Turka iz Zajčjega vrha. Na vprašanje, kam tako hiti, je dekletce odgovorilo, da jo je poslal gospodar po nujnem opravku k svojemu tastu, posestniku Jurčiču v Dolžu. Njemu da mora nesti listek, ki ga je krčevito stiskala v roki, in počakati tam na odgovor. Dekletce je nato izročilo orožnikom listek, katerega vsebina je orožniki zelo iznenadila. Napisano je bilo na njem naslednje: «Lubi starši! Prosim vas, če ste kaj že un zdali zaradi ognja, nute poravnati, da jast ne morem dokazati tega, zato, ker ne smem, bo preveč revšne, zato ker je dobil sekurancijo. Zdaj bo pa še več kazni, če ste žandarmim povedali. Recite jim, da jast sumim, dokazat pa ne morem, prosim vas še enkrat usmilite se me. Zbogom.» Ko so orožniki imeli v rokah kompromitirajoči listek, so se takoj napotili k posestniku Turku v Zajčjem vrhu, kjer so ga pričeli izpraševati glede požiga Banove hiše. Turk se je takoj vdal in priznal, da ga je Ban povabil trikrat v svojo zidanico, kjer ga je prosil, naj zažge njegovo novo hišo v Gaberju, za kar mu je obljubil 300 dinarjev nagrade. Pristavil je še, da bo ta denar lahko zaslužil v eni uri. Turk je ponudbo dvakrat odklonil, pri tretjem sestanku v zidanici pa je prevzel požig. Istočasno mu je gospodar hiše izročil gobo in vžigalice, češ: «Na, pa zažgi! Ko boš prišel k hiši, zažgi gobo in jo vtakni v streho!» Usodno noč 4. maja leta 1932. se je Turk res odpravil v Gaberje in storil tako, kakor mu je bilo naročeno. Po storjenem delu je šel narav-

nost domov ter se vlegel. Ko je Ban dobil izplačano zavarovalnino, je prejel Turk od njega za storjeni zločin 300 dinarjev. Ko sta kasneje enkrat šla v Karlovac na sejem, je Turk dobil od Bana še 100 dinarjev. Po tej izpovedbi so se orožniki napotili z aretiranim Turkom še k Banu, ki pa ni hotel o požigu ničesar vedeti in je sploh sokrivdo odločno zanimal. Oba posestnika so orožniki izročili novomeškemu okrožnemu sodišču v nadaljnjo preiskavo.

* **Zakaj ste tako pozabljivi?** Ze več tednov vas opozarjamo, da si naročite knjigo «Dva človeka». Sto in sto naročnikov se je že oglasilo, vendar bi morala biti vrsta še daljša, saj je to eden najlepših romanov, kar jih je bilo v zadnjem času prevedenih v slovenščino. Med Nemci je bila ta knjiga dolgo vrsto let najbolj brana. Za naročnike stane izjemno le 32 dinarjev s poštnino vred, medtem ko sicer stane 50 dinarjev. Knjiga je vezana v celo platno in bo v okras vsaki domači knjižnici. Bo pa tudi za godove in praznike najlepše darilo, ki ga morete komu dati. Za to izredno nizko ceno dobite roman lahko samo še do 20. oktobra. Sporočite nam svoj naslov, da vam pošljemo položnico. Takoj ko prejmemo denar, vam knjigo pošljemo. Vsi dopisi v zadevi te knjige naj se naslove na uredništvo «Domovine», Ljubljana, Knaflljeva ulica 5/I. Če pa nimate denarja in si knjige sami ne morete naročiti, opozorite nanjo vsaj knjižničarja domačega sokolskega ali prosvetnega društva. Zelo hvaležni vam bomo za to. Ne pozabite: 20. oktober je zadnji dan za naročitev prelepe knjige «Dva človeka».

* **Važni nasveti za tiste, ki se sami brijejo.** Brošurico pod tem naslovom z zelo koristnimi nasveti vam pošlje na željo brezplačno «KONBINOS», samoprodaja za Jugoslavijo, Maribor, poštni predal 62. 232

* **Otrok je zanetil požar** pretekli četrtek v Račah. Plamen je uničil imetje posestnika Pavla Auerja, kateremu je pogorela hiša, gospodarsko poslopje, pohoštvo, obleka, da je ostal z družino brez vsega. Požar je zanetil petletni Auerjev sin Vilko, ki se je igral v kuhinji sam brez nadzorstva s svojo triletno sestrico, dočim se je mati mudila v sobi pri tretjem, nekaj mesecev starim otroku. Mali Vilko je vzel iz štedilnika žerjavico ter jo nesel v shrambo, ki je bila poleg kuhinje. Tam je dal žerjavico v kup slame, ki je bil na tleh, ter z zanimanjem opazoval, kako so švignili plamenčki. Iz plamenčkov pa so nastali plameni, ki so pogoltnili hišo, gospodarsko poslopje in hlev ter povzročili nad 50.000 Din škode.

* **Požar v Srednji vasi v Tuhinjski dolini** je te dni spet gorelo. Ogenj je nastal v hiši posestnika Mihe Poljanška, po domače pri Kozinarju. Lesena hiša stoji popolnoma na samem, precej daleč od ceste. Pokrita je bila s slamo, k hiši pa je bil prislonjen lesen hlev in skedenj, ki je bil založen s senom obeh letošnjih košenj. Posestnik Poljanšek je živel prav v skromnih razmerah z ženo in šestimi otroki. V hlevu je skromna družina redila samo eno kravo. Sedaj ga je ogenj popolnoma uničil.

* **Požar na Dravskem polju.** Pretekli teden je zbudil vaščane glas roga in plat zvona. Gorelo je gospodarsko in stanovanjsko poslopje pri g. Škamreču pri Sv. Miklavžu. Ogenj je nastal po polnoči. Na kraj nesreče so prihitali gasilci od Sv. Miklavža ter po preteku nekaj minut stopili v akcijo. Zgoreli so vozovi z vsem gospodarskim orodjem, dve svinji in tudi nekaj kokoši. Škoda znaša okrog 40.000 Din. Zavarovano je bilo za 15.000 Din. Ogenj je bil najbrž podtaknjen.

* **Velik požar s smrtno nesrečo.** Pretekli petek zjutraj je nenadno pri škocijanski podružnici začelo biti plat zvona. Gorelo je veliko gospodarsko poslopje pri posestnici Ivani Krušnikovi, po domače pri Grdavu na Studencu. Ljudje in domači gasilci so takoj prišli na kraj požara ter začeli reševati, kar se je v naglici rešiti dalo. Gasilci so trud osredotočili na reševanje hiše in drvarnice. Medtem ko so bili gasilci s cevjo med gorečim gospodarskim poslopjem in hišo, se je

podrl požarni zid ter se zrušil na posestnikovega sina Lojzeta Pirnata iz Krtine, ki je po nekotnih zdihljajih umrl. Nekoliko je bil ranjen na nogi tudi načelnik studeniškega gasilnega društva. Ogenj je medtem divjal dalje in se razširil tudi na bližnji kozolec. Iz hleva so po napornem delu rešili že zadušeni dve kravi in eno tele. Posestnica trpi občutno škodo, kajti razen gospodarskega poslopja in kozolca ji je ogenj uničil tudi gospodarsko orodje, stroje in nad 13.000 kg sena, ki je bilo deloma že prodano. Ogenj je bil skoraj gotovo podtaknjen in je povzročil okrog 100.000 dinarjev škode, dočim je posestnica zavarovana komaj za 10.000 Din. Pokojni Lojze Pirnat je bil sin uglednega dolgoletnega krtinskega župana Ivana Pirnata. Bil je vzor naprednega fanta, katerega so imeli ne glede na politično prepričanje vsi zelo radi. Z njegovo tragično smrtjo sočuvstvuje vsa bližnja in daljna okolica. K večnemu počitku so ga ob lepi udeležbi spremili v nedeljo.

* **Vlomilec, ki je poprej priznal, pred sodniki pa preklcal vlom.** Pred malim senatom v Ljubljani se je zagovarjal zaradi velikega vloma mladi klatež M., ki je julija letos, kakor pravi obtožnica, vlomil v hišo posestnika Guština na Skofelji ter mu odnesel kovčeg. V njem je bilo 24.000 Din gotovine, kakor trdi oškodovanec. Vlomilec je sprva v preiskavi priznal vlom, a trdil je, da je odnesel le 14.000 Din. K vlamu, kakor je v preiskavi trdil, sta ga nagovorila dva starejša moža. Pred sodniki je zdaj na splošno presenečenje izprenal svoj zagovor. Preklcal je svoječasno priznanje ter po branilcu navedel alibi, češ da je bil usodnega dne na Storžiču. Navajal je tudi priče. Razprava je bila zato preložena, obtoženec M. pa je romal nazaj v preiskovalni zapor.

* **Med umrlimi za jetiko je 30 odstotkov delavcev.** Državni protituberkulozni dispanzer v Mariboru, ki ga vodi dr. Valentin Varl, je objavil podatke o umrljivosti za jetiko v mestu Mariboru za pet let nazaj. Po teh podatkih je bilo v Mariboru v tem času med umrlimi za jetiko 30 odstotkov delavcev, 21 odstotkov obrtnikov, 17,5 odstotka železničarjev, 12,5 odstotka uradnikov, 10 odstotkov zasebnikov, 5 odstotkov dijakov in 4 odstotke učiteljev. Čeprav je ugotovljeni odstotek delavcev, ki so umrli za jetiko, zelo visok, vendar ta številka ne ustreza čisto dejanskemu stanju. Mariborsko delavstvo stanuje po večini izven mesta v cenejših stanovanjih in zato ne pridejo vsi pri podatkih za mesto Maribor v poštev. V resnici pa je mnogo več jetike med delavstvom, ki dela za neznatne mezde v nezdravih obratnih prostorih v prahu in brez zadostnega zračenja. Protituberkulozni dispanzer bo imel prav pri pobijanju jetike med delavstvom še mnogo dela. Lani je dispanzer pregledal 1266 bolnikov in 1288 bolnic in ugotovil pri prvih 285, pri drugih pa 258 primerov odprte jetike. Umrtih pnevmotoraksov je izvršil 338, obsevanj 274, obiskov na domu pa 190.

* **Svojeem umrlih ameriških veteranov.** Izseljenski komisariat v Zagrebu je obvestil bansko upravo o naslednjem: Zakon o veteranih Zedinjenih držav Severne Amerike nudi rodbinam in naslednikom umrlih veteranov, ki so služili med svetovno vojno v vojski ali mornarici Zedinjenih držav in bili iz nje častno odpuščeni s potrdilom (The Honorable Discharge), povračilo pogrebni stroškov za umrlih veteranom. Ta pravica zastara v enem letu od dne smrti. V tem roku je treba predložiti prošnjo za povračilo pogrebni stroškov, opremljeno s potrebnimi listinami, potrjenimi od pristojnega ameriškega konzulata, upravi veteranov Zedinjenih držav v Washingtonu. Dogaja se, da upravičenci, ki bi se mogli poslužiti te pravice, bodisi iz neznanja ali brezbrilnosti ne store potrebnih korakov ali pa zaprosijo v nepredpisani obliki in po izteku zakonitega roka, zaradi česar utrpijo po nepotrebnem znatno škodo. Upravičenci do pogrebni stroškov za umrli veterani Zedinjenih držav naj predložijo tedaj za vsak tak primer takoj do-

tično vlogo po izseljenskem komisarijatu v Zagrebu, Palmotičeva ulica št. 59, ki bo prijave po najkrajši poti predložil poslanstvu kraljevine Jugoslavije v Washingtonu zaradi nadaljnega postopanja. Razen tega je obvestil izseljenski komisariat v Zagrebu bansko upravo, da je pred kratkim kongres Zedinjenih držav v Washingtonu izglasoval zakon, ki se nanaša na zvišanje mesečnih podpor (pokojnin), katere uživajo zdaj nasledniki umrlih veteranov, ki so služili med svetovno vojno v vojski ali mornarici Zedinjenih držav in kot taki padli ali pa umrli za posledicami vojne. Vsi prizadeti naj čimprej javijo izseljenskem komisarijatu v Zagrebu: ime pokojnika, za katerim prejemajo pokojnino; odkdaj, koliko in preko koga prejemajo pokojnino.

* **Srečke Rdečega križa.** 14. pr. m. so bile izrebane te-le serije (30 po številu): 510, 1123, 1376, 1423, 1584, 2025, 2573, 2664, 2785, 4222, 4786, 5003, 615, 6982, 8113, 8928, 9331, 9380, 9790. Izrebrani pa so bili tile dobitki (30 po številu):

ser.	št.	Din	ser.	št.	Din
526	12	1.000.—	4049	64	50.—
581	44	50.—	4091	73	50.—
612	82	50.—	4617	62	50.—
718	99	50.—	4822	96	50.—
848	94	50.—	4891	55	50.—
962	1	200.—	5018	13	50.—
1245	28	500.—	5309	63	200.—
1446	66	200.—	5803	90	50.—
1587	98	500.—	7104	25	50.—
1685	74	200.—	7375	11	50.—
1747	39	50.—	7649	15	200.—
2509	45	50.—	7724	77	50.—
3454	8	50.—	7748	50	25.000.—
8697	93	50.—	7757	1	50.—
8825	4	50.—			

* **Tobačne srečke.** Dne 14. pr. m. je bilo 117. žrebanje tobačnih srečk. Amortiziranih je bilo 70 serij po 100 števil: 5271, 2170, 3953, 1669, 8708, 6119, 7858, 7835, 5745, 7922, 4404, 6511, 5499, 6434, 6257, 1376, 364, 8672, 9103, 8956, 8759, 4740, 2338, 9841, 1680, 9838, 8007, 108, 450, 7020, 8334, 8066, 486, 5652, 4996, 2117, 1486, 6373, 7823, 7072, 3139, 8289, 276, 2885, 2316, 8554, 291, 2137, 6410, 1221, 3709, 5839, 7814, 3706, 677, 9812, 5866, 5174, 1019, 1892, 4128, 1291, 9316, 7906, 4531, 2883, 6767, 2068, 2237, 7235. Nadalje je bilo izrebranih 34 dobitkov:

ser.	št.	Din	ser.	št.	Din
4312	74	75.000.—	1219	48	2.000.—
1352	61	500.—	2224	73	500.—
8122	85	100.—	9240	41	100.—
3479	61	100.—	7992	23	100.—
255	22	100.—	4386	70	100.—
84	82	100.—	3233	31	100.—
7302	35	100.—	9688	28	100.—
1525	21	50.—	2453	82	50.—
4519	26	50.—	6441	65	50.—
5708	53	50.—	7705	3	50.—
1760	61	50.—	6202	66	50.—
8774	99	50.—	5914	92	50.—
3234	75	50.—	9703	6	50.—
3933	86	50.—	5103	11	50.—
5361	44	50.—	2110	89	50.—
1733	46	50.—	1111	36	50.—
6831	84	50.—	3994	62	50.—

* **Vasovalca je obstrelil.** V eni zadnjih noči je Karlo France, posestnikov sin iz Brengove, v družbi tovarišev popival v gostilni Jakoba Kozarja v Kunovi pri Negovi. Zaužitje alkohol je družbo ojunail za ponočno vasovanje. Sklenili so, da se zglasijo pri Tončki Slekovečevi v Kunovi. Ko se je družba napotila proti posestniku Francu Slekovecu v Kunovi, je naletel na družbo treh moških, med katerimi sta bila tudi Franc Slekovec in Jožef Kreft iz Kunove. Kakor je dognala orožniška preiskava, je Franc Karlo brez povoda začel kamenjati na cesti stoječo moško družbo, pri čemer je zadel Slekoveca v glavo, Jožefa Krefta pa je nato, ko je prispel do njih, s kamenjem precej poškodoval na glavi in vratu. Medtem je Slekovec pobegnil pred nasilnežem in se potem doma odpravil k počitku v seno. Ker se je bal, da pride za njim Karlo in ga napade, se je ob-

orožil z lovsko puško. Kmalu je prispela Karlova družba in začela klicati Tončko, ki jim pa ni hotela odpreti. Ko je šel nato France Karlo okrog hiše, je opazil Franca Slekoveca. Karlo je potegnil žepni nož ter skočil za Slekovecem, ki je oborožen s puško zaklical grozečemu Francetu Karlu prav po vojaško: «Stoj!» Ker Karlo ni obstal, je Slekovec ustrelil in zadel Karla v dlan levice in v desno stran trebuha. Poškodovani France Karlo je zbežal k sosedji Antoniji Fleisingerjevi ter tamkaj obležal. Slekovec je pogledal okrog hiše še za ostalimi fanti in udaril Janeza Simoniča po hrbtu in glavi s puškinim kopitom. Tovariši so Franceta Karla zjutraj prenesli k zdravniku doktorju Vilku Weixlu pri Sv. Trojici. Franc Slekovec se je drugo jutro sam napotil na orožniško postajo ter ovadil zadevo. Ker ni imel orožnega lista, mu je bila puška odvzeta. Za poškodbe se bo zagovarjal pred sodiščem.

Huda avtomobilska nesreča

Podstarešina Jugoslovenske gasilske zveze Jernej Vengust mrtev, šest potnikov ranjenih.

Preteklo nedeljo popoldne je gasilska deputacija s podstarešino Jugoslovenske gasilske zveze Jernejem Vengustom, višjim poštnim kontrolorjem v Celju, slovesno otvorila Gasilski dom v Veliki Pirešici. Ko se je deputacija okrog 19-30 vračala z gasilskim avtomobilom v Celje, je na cesti med Levcem in železniškim prelazom v Medlogu, prav blizu, kjer se je leta 1931. pripetila avtobusna katastrofa, prehitela nekega motociklista, ki je pa nagajal ter vozil sem in tja. Šofer je v hipu, ko je motociklist krenil ob stran ceste, pognal, medtem pa je motociklist zopet zavil na desno stran tik pred avtomobil. Šofer je hotel preprečiti karambol ter je z vso silo zavrl, da je avtomobil popolnoma okrenilo nazaj proti Petrovcem. Posledice tega silovitega okreta so bile strašne. Karoserijo avtomobila je kar razbilo in vsi, ki so bil v njem, so v loku odleteli na cesto.

Višji poštni kontrolor in II. podstarešina JGS Jernej Vengust je priletel tako nesrečno, da je obležal na mestu mrtev. Kleparskemu mojstru Antonu Korbarju je počila lobanja, hude poškodbe pa sta dobila tudi trgovčev sin Franc Karbeutz in slikarski mojster Bogomir Schmoser. Lažje sta bila ranjena dimnikarski pomočnik Josip Mastnak in vrtnar Ivan Gradišar, poškodoval pa se je tudi Vengustov sin Mirko.

Celjski reševalni avtomobil je je takoj odbrzel na kraj nesreče in prepeljal ranjence v bolnišnico. Korbar se bori s smrtjo, Gradišar, Mastnak in Vengustov sin so pa po prvi zdravniški pomoči lahko odšli domov.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PRISRČNO GASILSKO SLAVJE V SREDIŠČU.

Središče, 25. septembra.

Preteklo nedeljo je bil za nas Središčane pomemben dan, kajti bila je končno izpolnjena davna želja naših tržanov: središka gasilska četa je dobila motorno brizgalno ter se na ta način uvrstila v red onih gasilskih čet, ki to pridobitev že davno imajo in za katerimi je, žal, pod težo razmer doslej zaostajala.

Nedeljska svečanost je ob najkrasnejšem solnčnem vremenu in ob veliki udeležbi domačinov in sosedov, zlasti gasilcev, uspela nad vse pričakovanje.

Dopoldne je odslužil domači župnik, prečastiti g. p. Alfonz Klemenčič OT. službo božjo v središki kapeli ter slovesno blagoslovil novo brizgalno, ki ji je kumovala gospa Dragica Zdravčeva, nato pa nagovoril na trgu pred kapelo postrojene gasilce in zbrano ljudstvo z lepim, globoko zasnovanim govorom, ki se je, kakor vsa cerkvena slovesnost, vseh globoko dojmil. Po cerkveni slovesnosti so pozdravili zbrane goste in rojake načelnik središke gasilske čete g. Anton Kolarič, g. Martin Rakuša v imenu občine in go-

spod Ljudevit Muzek kot načelnik ptujske gasilske župe, ki je govoril o vzvišenem pomenu in namenu gasilstva. Tudi sreski načelnik g. doktor Bratina, ki je prihitel na slavnost v družbi narodnega poslanca g. L. Petovarja, je v svojem govoru naglasil nacionalni in kulturni pomen organizacije gasilstva. Za tem je bil spreved in mimohod gasilcev pred kumico in dostojanstveniki. Po slavnostnem obedu v Sokolskem domu, kjer so bile izmenjane prisrčne zdravice, se je vršila vaja domačih gasilcev z novo motorko. Slovesnost je bila zaključena z velikim narodnim slavljem.

Za izredno lep potek in uspeh skrbno pripravljene in dobro organizirane slavnosti gre našim gasilcem vse priznanje, posebno zahvalo pa smo dolžni predvsem kumici g. Dragici Zdravčevi in njenemu sprogu, banovinskemu svetniku g. Jakobu Zdravcu, ki je prevzel pokroviteljstvo nad prireditvijo. Oba sta s svojo znano velikodušnostjo in radodarnostjo znatno pripomogla, da je slovesnost v moralnem in gmotnem oziru tako dobro uspela, kakor tudi k temu, da smo dočakali motorno brizgalno.

MORAVŠKE NOVICE.

M o r a v č e, septembra.

Naša krajevna organizacija JNS je imela nedavno soboto zvečer v dvorani Zadržnega doma lep sestanek, katerega se je udeležilo mnogo članov in prijateljev našega pokreta. Poročala sta sreski predsednik stranke g. Ravtar in narodni poslanec g. Cerer. Njunim izvajanjem smo sledili z vso pazljivostjo in zanimanjem. Dobili smo pojasnila na mnoga pereča gospodarska vprašanja. Živahno smo posegli v debato in med drugim izrazili željo po takojšnji ustanovitvi Kmetске zbornice. Dokler ne ugodijo tej zahtevi, tako dolgo zaman pričakujemo boljših časov. Gospod poslanec nam je obljubil v tej zadevi pomagati. Gledal bo tudi, da moravska dolina ne bo zapostavljena pri izvajanju javnega dela, s čimer bo pomagano tistim, ki živijo od dnevnega zaslužka. Sličen sestanek se je vršil drugo jutro v Pečah, katerega sta se udeležila gospod poslanec in gospod predsednik Ravtar. Takoj nato pa sta se odpeljala k Sv. Trojici, kjer sta prisotstvovala blagoslovitvi novega vodovoda, za katerega gre v prvi vrsti zahvala tamšnemu rojaku, senatorju g. dr. Rožiču.

Posestnika Jožefa Avblja v Gabrijah pod Limbarsko goro je zadela huda gospodarska nesreča. Pri kuhanju žganja je šinila iskra v slamnato streho in na mah je bila v plamenu vsa hiša. Posestniku je zgorela vsa obleka, pa tudi žito in in oprava. Udarček je tem hujši, ker poslopje ni bilo zavarovano. — V nedeljo 30. septembra je umrl po daljšem hiranju in pešanju v 86. letu starosti g. Franc Orehek, posestnik in gostilničar v Moravčah. Mož, ki ni poznal razburjenja, je bil znan po svojih obilnih življenjskih skušnjah daleč naokoli. Predvsem je slovela njegova poštenost; ljudje so mu zaupali in iskali pri njem navsveta. Gostilna pri «Kavku» je bila vedno dobro obiskana. Blagi pokojnik je bil odločno naprednega mišljenja. Njegovo življenje je bilo posvečeno umnemu gospodarstvu. Bil je soustanovitelj moravske hranilnice in posojilnice leta 1896. kakor tudi mlekarске zadruga in gasilnega društva, čigar član je ostal do smrti, ter je bil odlikovan s srebrno svetinjo. Blagemu možu ohranimo časten spomin, preostalim pa naše iskreno sožalje!

POLJANSKO PISMO.

Poljanska dolina, konec septembra.

Kakor drugod, kot slišimo pripovedovati, tako se je skušalo tudi tu v naši dolini z ustanavljanjem novih strank. Obljub je bilo pri teh poskusih prav veliko. Pa kdor veliko obeta, navadno malo dá. Seveda je bilo ob takih prilikah tudi veliko zabavljanja na sedanje stanje, kakor da vse krade, kar ima količkaj priložnosti pri vladi ali kateri že koli javni ustanovi. Za najvnetejše pripadnike teh novih strank so se prijavi v ve-

liki večini nekdanji najvnetejši pripadniki in zagovorniki prejšnje klérikalne stranke v dolini in kaj slabi zagovorniki državnega in narodnega edinstva, za katerega zdaj kar goré. No, bomo videli, kaj nam bo prinesla prihodnost, sicer je pa za zdaj vse nekako potihnilo in se uneslo.

Kar smo v največjem poletju pogrešali, lepega in solnčnega vremena, smo ga dobili šele zdaj na jesen. Sicer je tudi zdaj prav prišlo, da dozore zadnji jesenski pridelki, kakor ajda, ki se ponekod že žanje in obeta še dosti pridelka, in drugo. Letina obče v dolini letos še ne bo preslaba. Pa kaj, ko vsi ti pridelki nimajo v primeri z delom in trudom nobene prave cene. Posebno hud udarec za prebivalstvo v dolini je tudi to, kar je bilo nekdanj glavni in največji dohodek večjih posestnikov in zaslužek revnejših, ker je še vedno zastoj v lesni kupčiji. Zato stojé vse žage, ki so rezale v boljših časih noč in dan. Slabo je tudi z živino, četudi se goji glede mesa tu prvovrstna živina.

Poleti, med počitnicami, pa dolina od Poljan do Zirov nekaj let sem kar oživi po tujcih letoviščarjih. Res, da letos ni bilo kaj ugodno vreme za to, a kljub temu jih je bilo povsod prav lepo število. Četudi so cene v vsakem oziru zmerne, se denarni promet vendar le poveča. Tudi več počitniških kolonij je bilo v dolini. Mladina je bila prav zadovoljna in se je vračala kaj okrepčana in oživljena, saj e v dolini že toliko let sem dobro zdravstveno stanje. Imamo več 90letnikov še prav zdravih in čilih.

Kakor tarejo skrbi posameznike, tako je tudi z občinami. Tudi te so v težavnem položaju. Zahtev vedno več, občinski dohodki pa razmeroma vedno manjši. Treba je skrbeti za šole, občinske ubožce, pota n še veliko drugega. Ker pa je naša Poljanska dolina tako rekoč ob državni meji, bi bilo le na mestu in pravično, da se na pristojnih mestih ozirajo na te občine in jim kolikor mogoče pomagajo, ker same po večini ne bodo zmogle tega.

LASTO DOMAČIJO JE ZAŽGAL.

Ježica, konec septembra. Pretekli četrtek zjutraj je v Stožicah, občina Ježica, zapel rdeči petelin na gospodarskem poslopu posestnika Mihe Čarmana, po domače Guzija. Goreti je začelo na podstrešju gospodarskega posloppja, ki je priključeno stanovanjski hiši. Na pomoč so prihiteli takoj gasilci z Ježice, ki so rešili gospodarsko poslopje. Iz goreče hiše so odnesli vso opravo. Zgorelo je samo ostrešje, kljub temu pa znaša škoda okrog 50.000 dinarjev.

Posestniku Mihi Čarmanu je zgorelo pred štirimi leti gospodarsko s slamo krito poslopje. Mož je takrat dobil samo 2300 Din zavarovalnine. Kljub temu pa si je zgradil lično novo hišico, zaradi česar se je seveda nekoliko zadolžil. Gospodarska kriza je pritisnila tudi na njega in tako se je naenkrat znašel v obupnem položaju, iz katerega ni videl izhoda. Dolgovi na hiši, doma pa osem otrok, ki jih je moral preživljati. Čarman je ugal, kako bi se rešil iz te stiske.

V hipni duševni zmedenosti je včeraj zažgal lastno domačijo. Orožniki, ki so prihiteli na kraj požara, so takoj spoznali, da je bil ogenj podtaknjen in so Čarmana zaskišali. Ves obupan in skrušen je priznal svojo nepremišljenost, rekoč:

— Nisem imel drugega izhoda!

Mož je svojo domačijo sicer zavaroval za primer požara, toda zadnjih dveh obrokov zavarovalnine ni plačal in revež najbrž ni slutil, da bi ne dobil zavarovalnine, tudi če bi ogenj ne izbruhnil po njegovih krivdi. Zdaj so ga izročili sodišču, a doma je zaplakalo osem otrok...

Dobra dresura.

Lastnik menezarije: «Velik uspeh sem dosegel v dresiranju tigra in ovce, ki sem ju imel zaprta v skupni kletki.»

Obiskovalec: «Ali sta se dobro razumela?»

Lastnik menezarije: «Včasih se je pokazala razlika v značaju. V takih primerih je bilo treba kupiti novo ovco.»

NAŠI NA TUJEM

Naša Westfalska kolonija

Prijazno pisanje nemškega časopisja o delu naših westfalskih rojakov za zblizanje med Jugosloveni in Nemei. — Izredno lepo uspela jugoslovenska prireditve v Hervest-Dorstenu.

Essen, septembra.

Naša kolonija se je znala uveljaviti, da uživa med domačini splošen ugled in spoštovanje. Najboljši dokaz temu je pisanje raznih poruhrskih listov, ki prav prijazno govore o naših rojakih.

Ko se je v preteklem mesecu proslavil v Marlu jugoslovenski dan, o čemer je «Domovina» že poročala, se je tukajšnje časopisje s prisrčnimi besedami razpisalo o jugoslovenski koloniji in njenem društvenem življenju in gibanju ter naglašalo delo in pomen kolonije za zblizanje med Jugoslavijo in Nemčijo. Enako simpatično so pisali listi ob priliki poseta jugoslovenskih novinarjev v Nemčiji v začetku junija. Takrat so imenovali naše delavce poštene, marljive in zveste delovne moči. Ko so kemiki ljubljanske univerze obiskali Nemčijo, so bili, kakor so sami izjavili, zlasti povsod v Poruhrju prisrčno sprejeti, kar dokazuje, da jugoslovenska kolonija v redu vrši misijo za upoznavanje obeh narodov. To vsega priznanja vredno delo naše kolonije more imeti tudi dejanske uspehe glede na jugoslovenski tujski promet.

Kako prijateljsko so nasproti nam razpoloženi Nemei, nam služi v dokaz tudi poročilo «Dorster Anzeigerja» z dne 25. m. m. o trgatvi, ki jo je 23. m. m. priredilo v Hervest-Dorstenu tamošnje Jugoslovensko delavsko podporno društvo, katerega predsednik je g. Florijan Tepež iz Zibike. Poročilo pravi:

«V prenapolnjeni dvorani Westfalenhofa v Hervest-Dorstenu se je v nedeljo 23. t. m. vršila letošnja trgatve grozdja Jugoslovenskega delavskega podpornega društva, ki je potekla nad pričakovanje lepo in harmonično. Obsežna dvorana je bila zelo lepo okrašena. V sredi dvorane je bil napravljen izdaten vinograd, ves prepleten z nemškimi in jugoslovenskimi državnimi barvami. Na stenah so visele podobe nemškega Führerja Adolfa Hitlerja in jugoslovenskega kralja Aleksandra. Kot častni gost se je udeležil slovesnosti izseljenski komisar g. Goričar, zastopnik generalnega konzula g. dr. Pantiča iz Düsseldorfa. Dalje sta bila na veselici vodja krajevne skupine NSDAP in zastopnik občine g. Berke in propagandni vodja NSDAP g. Böck.

Po pozdravnih besedah podpredsednika Zveze Jugosl. delavskih podpornih društev g. Doberška je povzel besedo izseljenski komisar g. Goričar. Naglašal je prijateljsko razmerje med nemškim narodom in kraljevino Jugoslavijo ter izrazil upanje, da se bo dobro razmerje še naprej jačalo. Govornik je pozval svoje rojake, naj se v svoji novi nemški domovini obnašajo kot spoštovani gostje.

Zivahno podpravljen je potem govoril vodja krajevne skupine g. Berke. Tudi ta je poudaril dosejanje dobro razmerje med domačim prebivalstvom in priseljenimi Jugosloveni. Zimske pomoči so Jugosloveni prav tako deležni kakor domače siromašnejše prebivalstvo. Dolga leta so tukajšnji Jugosloveni svoje delovne moči dajali na razpolago Nemčiji in zato naj bodo brez omejitve deležni, kolikor jih nima zadostnih sredstev, zimske pomoči in pomoči drugih dobrotelnih in socialnih naprav narodnosocialistične države. Podobno je govoril propagandni vodja g. Böck, ki je svoja izvajanja zaključil s trikratnim Sieg-Heil na Adolfa Hitlerja in jugoslovenskega kralja.

Naposled je ponovno izpregovoril komisar gospod Goričar ter se zahvalil v imenu jugoslovenskih rojakov in generalnega konzula g. dr. Pantiča obema govornikoma za velikodušne izjave. Nato pa je mešan pevski zbor Jugoslovenskega delavskega podpornega društva iz Erkenschwicka

Moške obleke

vseh kvalitet in fazon Vam poceni nudi

Trgovski dom
Sternbecki
Tovarna perila in oblek

Celje št. 97.

- Din 250.— obleke iz ševjota
- Din 325.— obleke iz meltona
- Din 550.— obleke iz kamgarna
- Din 375.— sportne obleke
- Din 250.— zimska suknja, kratka
- Din 415.— zimska suknja, dolga
- Din 290.— «Hubertus» plašči
- Din 90.— 104.— 110.— fantovske obleke.

Zahtevajte cenik in vzorce, ki se Vam pošljejo brezplačno. Obleke po meri se izdelavajo v dveh do treh dneh.

zapel nekaj pesmi in bil deležen viharnega odobravanja. Prav tako so viharno pleskali igranju na harmoniko. Vmes pa so neumorno plesali in, kar se ne sme pozabiti, z vztrajnostjo 'kradli' grozdje, ki ga je bilo dovolj na razpolago. Toda živahne viničarke so bile na straži in le redko se je kakšnemu 'potepinu' posrečilo, da je ne-spoznanišel s plenom.

To je gotovo, da se bodo vsi udeleženci še prav dolgo spominjali vsestransko lepo uspele trgatve Jugoslovenov v Hervestu.»

O isti prireditvi pišejo tudi drugi listi. «General-Anzeiger für das westliche Münsterland» pravi med drugim, da je bila prireditve dokaz prijateljstva med Nemčijo in Jugoslavijo ter podurja, da zimska pomoč ne dela razlik med Nemcem in Jugoslovenom, nego pomaga, kjer je pomoč potrebna. Naj še pripomnimo, da obstaja mešan pevski zbor v Erkenschwicu, ki je nastopil na prireditvi v Hervest-Dorstenu, šele leto dni, vendar že prav dobro poje. Vodja je g. Alojz Jezernik. Zbor sestoji iz same naše, v Nemčiji rojene mladine. Poje samo naše pesmi. Dal je pa ta zbor pobudo tudi drugim našim društvom, da so začela ustanavljati pevske odseke.

Delo naše westfalske kolonije, katere najbolj vnet organizator je predsednik Osrednje zveze jugoslovenskih delavcev gospod Pavel Bolha, odločno zasluži pohvalo in priznanje, saj so Westfalci od vseh naših kolonij v tujini najdelavnejši in dosežajo uspehe, ki jih ne smemo prezreti. Dolžnost naših narodno obrambnih društev in oblastev v domovini je, da pokažejo priznanje temu delu v moralni in gmotni opori. Naša kolonija je že mnogo storila in še lahko mnogo stori za zblizanje in medsebojno spoznavanje našega in nemškega naroda. Razen tega je naša kolonija po ne majhni zaslugi svojih voditeljev dobro organizirana in odločno nacionalna.

Prijatelje v tujini prosimo, naj se čimprej naroče na knjigo «Dva človeka», da ne bo zaloga prej pošla. Glede cen za posamezne države smo

že ponovno pisali. Ker se je oglasilo tudi več naročnikov iz Avstrije, sporočamo, da stane v platno vezan roman «Dva človeka» za Avstrijo 6 šilingov. Čim prejmemo denar, pošljemo knjigo. Denar in vse dopise v zadevi knjige pošiljajte na uredništvo «Domovine», Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH ROJAKOV V AMERIKI.

Cleveland, septembra.

Na eni najprometnejših cest v Clevelandu je doletela 2. septembra smrt Franca Cerkevnik. Ko je šel čez cesto, je pridrvel avtomobil in ga povozil. Pokojnik je štel 43 let. Zapustil je ženo in dva brata. Rodil se je v Kačicah pri Sežani. V Ameriki je bival 25 let. Bil je član raznih slovenskih društev.

V Colinwoodu je nepreviden avtomobilist podrl 60letnega Janeza Pečeta in 27letnega Karla Godica. Oba sta dobila hude poškodbe. Prepeljali so ju v bolnišnico.

V naselbini Walsenburg si je končal življenje 56letni Ignac Tomatič. V Ameriki je živel 29 let. Za njim žaluje žena.

Za srčno kapjo je umrla v Indianopolisu Ana Batičeva, ki za njo žalujejo mati, štirje brati in dve sestri.

V Franklinu so pokopali 52letno Ano Železnikovo iz Lomna pri Krškem. V Ameriki je bivala 20 let in je zapustila moža, sina in hčerko. Prav tam je umrl tudi 64letni Anton Poznajšek, ki je bival v Ameriki 32 let.

V New Yorku je umrla Margareta Seršenova, stara 51 let in doma iz Moravč. Zapustila je moža in štiri otroke.

31. avgusta je preminila v cvetu mladosti, stara 24 let, Ivanka Klaysova v Clevelandu. Pokojnica se je rodila v Ameriki, njena mati pa je doma iz Goriče vasi pri Ribnici.

Po hudem trpljenju je za poledicami raka umrl v Calumetu Pavel Špehar. Pokojnik se je rodil na Vrhu pri Vinici. Štel je 63 let.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršiti vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne naznace. 56

PREKMURSKI GLASNIK

Gospodinjski tečaj. V ponedeljek 24. septembra se je pričel v Pertoči potujoči gospodinjski tečaj kr. banske uprave, ki bo trajal tri mesece. Za tečaj vlada precejšnje zanimanje in vsak dan se prijavljajo nove udeleženke. Dekleta, izkoristite to ugodno priliko, da svoje znanje povečate!

Izseljevanje. Znano je, da je Prekmurje najgosteje naseljena slovenska pokrajina. Zato pa ne dobe vsi delavci dela doma in so prisiljeni iskati ga v tujini. Zadnje čase je več naših deklet zopet odšlo v Francijo. Vendar opozarjamo dekleta, ki žele iti v tujino za delom, da to prej dobro premislijo, kajti zadnje čase hodijo po Goriškem razni agentje, ki nagovarjajo dekleta in jim obljublajo lepo, udobno in brezskrbno življenje, ako gredo z njimi služiti v Francijo. Vsiljivost in zgovornost teh agentov pa je precej umljiva, zato naj dekleta dobro premislijo, preden se odločijo, da ne bodo pozneje razočarane.

Ceste. Že večkrat je «Domovina» pisala o naših cestah. Znano je namreč, da so ceste na Goriškem posebno slabe in kadar nastopi jesetško deževje, so popolnoma poplavljenе ali pa tako

blatne, da jih skoraj ni mogoče uporabljati za hojo. Krivda je največ na tem, ker je do združitve občin bila samosvoja občina tudi najmanjša vas. Tako majhne občine pa so bile gospodarsko prešibke, da bi posvečale posebno skrb svojim cestam. Po komasaciji občin pa so se razmere izpremenile. Nastale so velike občine, ki bodo lažje skrbele za dobre ceste. — Sedaj bodo občinski odbori sestavljali svoje proračune in glavna skrb občinskih odborov mora biti, da, kolikor dopuščajo današnji težavni časi, posvetijo posebno pažnjo ureditvi cest in stavijo v ta namen primerne zneske v proračune.

Letina. Na Goriškem je letos prav dobra letina. Vsi poljski pridelki so zelo obilno obrodili, le rži je škodovala zima. Tudi krme je dovolj. Glede sadja pa se ne moremo ravno pohvaliti. Lanska toča je neusmiljeno gospodarila po naših sadovnjakih, zato pa je letos tudi pridelek skromen. Kljub temu pa je cena jabolk nizka, ker je bil izvoz prepozno in slabo organiziran.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 7. do 14. oktobra:

Nedelja, 7. oktobra: 7.30: orkester balalajk na ploščah; 7.45: telovadba (Pustišek); 8.15: poročila; 8.25: orgel. koncert (Arnič B.); 8.55: versko predavanje; 9.15: prenos iz franč. cerkve; 9.45: plošče; 10.00: Upliv gospodarske krize na pravni položaj delavca in nameščenca (dr. Bajčič); 10.20: vesela reproducirana glasba: klavirski koncert; 10.40: radijski orkester, vmes vokalni koncert M. Rusa; 11.40: Mladinska ura (Mirko Kunčič); 12.00: čas, radijske orkester; 12.30: fanfare jezdnega odseka ljubljanskega Sokola povodom petindvajsetletnice obstoja; 16.00: Desinfekcija kot obrambno sredstvo proti nalezljivim kužnim boleznim (dr. Hribar Leopold); 16.30: radijski orkester, vmes operetne pesmi g. Jankota; 17.30: recitacije: Iz svojih del (J. Kač); 20.00: Aneksija Bosne in Hercegovine; 20.20: vokalni koncert ge. Jospine Sivec, vmes radijski orkester; 21.30: citraški tercet «Vesna»; 22.00: čas, jedilni list, poročila, program za ponedeljek; 22.15: plošče.

Ponedeljek, 8. oktobra: 12.15: slavni tenoristi na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, melodije iz raznih dežel (plošče); 13.40: predavanje Narodne Odbrane; 18.00: šramel kvartet na ploščah; 18.30: Bukaresti, vzhodni Pariz (Zdenko Aljančič); 18.50: radijski orkester; 19.30: Davorin Trstenjak in dr. J. E. Krek; 19.50: čas, jedilni list, program za torek; 20.00: prenos opere iz Zagreba, v odmorih čas in poročila.

Torek, 9. oktobra: 11.00: Šolska ura: Potovanje s kolesom iz Ljubljane do Plitvičkih jezer (Jagodic Vojko); 12.15: orkester citer in mandolin na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, slovanski skladatelji na ploščah; 13.40: predavanje Narodne Odbrane; 18.00: Zabavni feljtoni (Niko Pirnat); 18.20: radijski orkester; 19.00: Otroška ura (ga. Gabrijelčičeva); 19.20: Kaj cvetke sanjajo (plošče za otroke); 19.50: čas, jedilni list, program za sredo; 20.00: Jugoslovenska gledališka umetnost; 20.20: Slovenski vokalni kvintet, vmes radijski orkester, čas in poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 10. oktobra: 12.15: operetne pesmi na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, vesele pesmi (plošče); 13.40: predavanje Narodne Odbrane; 18.00: komorna glasba, radijski kvintet; 18.30: harmonika pri nas in drugod (plošče); 19.00: Ob stoletnici združenja trgovcev v Ljubljani (R. Dostal); 19.20: plošče; 19.30: Naše selo; 19.50: čas, jedilni list, program za četrtek; 20.00: prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Četrtek, 11. oktobra: 12.15: polka je ukazana (polke in valčki na ploščah); 12.50: poročila; 13.00: čas, vesele pesmi na ploščah; 13.40: predavanje Narodne Odbrane; 18.00: Literarna ura: Ideja demokracije v književnosti (prof. France Vodnik); 18.20: pogovor s poslušalci; 18.50: plo-

Bolniki,
ki trpe
zaradi
golše
in
debelega
vratu,
dobe knjigo
nekega
zdravnika
zastonj
in franko.

Pišite takoj na naslov:

Poštno zbiralno mesto

Georg Fulgner,

BERLIN-NEUKOLLN,

Ringbahnstrasse 24, Abt. P. 91.

šče po željah; 19.30: Naša nacionalna glasba; 19.50: čas, jedilni list, program za petek; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, lahka glasba (plošče).

Petek, 12. oktobra: 11.00: Šolska ura: Z zločljivim čolnom po Plitvičkih jezerih (Tone Seliskar); 12.15: zvoki iz Amerike (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, instrumentalne solistične točke na ploščah; 13.40: predavanje Narodne Odbrane; 18.00: Odlomki iz Črne gore (Vladimir Regally); 18.20: radijski orkester; 19.00: Jovan Cvijić; 19.20: Pa se zavrtimo (plesna glasba); 19.50: čas, jedilni list, program za soboto; 20.00: Schumannove duete pojeta gđc. Korenčanova in g. Brandstätter; 20.45: radijski orkester, vmes čas in poročila.

Sobota 13. oktobra: 12.15: Nekaj za nas, nekaj za vas (pester reproduciran koncert); 12.50: poročila; 13.00: čas, nekaj za nas, nekaj za vas (plošče); 13.40: predavanje Narodne Odbrane; 18.00: radijski orkester; 18.30: Zgodovina slovenske glasbe (Zorko Prelovec); 18.50: radijski orkester; 19.30: Moderna jugoslovenska književnost; 19.50: čas, jedilni list, program za nedeljo; 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.20: tamburaški orkester, vmes poje kuplete g. Bučar; 21.30: radijski orkester, vmes čas in poročila.

MALI OGLASI

Prodajamo na obročna odplačila švedske posnemalnike za mleko in brzoparilnike za krmo.

Sprejmemo potnike. «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/L

Pletilne stroje prodaja na obroke Tehna, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar. A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.